

Чурапчыга күн тахсар!

12+

САНА ОЛОХ

Чурапчы улуунун хаһыата • ХАҢЫАТ 1931 СЫЛ АЛТЫННЫ 15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР • @sanaoloh

2021 сыл
Сэтинньи
26 күнэ
Бээтинсэ
№ 68 (11821)

Уважаемые якутяне!

От имени руководства Республики Саха (Якутия) и от себя лично сердечно поздравляю Вас с Днём Матери в Российской Федерации!

В этот день я хочу выразить слова благодарности матерям за подаренную жизнь, заботу, тепло, нежность, заботу, добрые слова и поддержку. Благодаря вашей вере, бескорыстной любви мы растём, развиваемся, ищем и находим свой путь, становимся лучше и достигаем новых высот.

Поддержка материнства всегда была одним из приоритетов социальной политики республики. В Якутии действует комплекс мер, направленный на то, чтобы помочь матерям вырастить и воспитать достойное поколение якутян. Улучшается качество здравоохранения и образования, строятся жилые дома, современные школы, детские сады, спортивные комплексы и стадионы, модернизируются библиотеки, благоустраиваются села и города, развивается система высшего и среднего профессионального образования.

За последние годы значительно выросли объёмы поддержки семей с детьми, внедряются новые меры, направленные на сохранение и повышение рождаемости, совершенствуются механизмы оказания помощи. Сегодня мы видим, что это позволило улучшить демографическую ситуацию в республике, а значит, мы на верном пути!

Дорогие мамы!

Выражаю вам искреннюю признательность за вашу жизненную мудрость, тепло души и доброту, скромность и величие, красоту и обаяние.

Желаю вам крепкого здоровья, неиссякаемого оптимизма, спокойствия, гармонии и долгих лет жизни. Благополучия и процветания вам и вашим близким!

Глава Республики Саха (Якутия) Айсен Николаев.

Эбэрдэлиибит!

Убаастабыллаах биригдэлээхтэрбитин, үлэлээн илтиллээччилэр, профсоюзска үлэлээбит бэтэрээннэри Саха сирин профсоюзска хамсааһына тэриллэбитэ 100 сыллаах өрөгөйдөөх үбүлүүнүн, Чурапчы улуунун тэрилтэлэрин профсоюзустарын координационнай сэбиэтин аатыттан итиитик-истинник эбэрдэлиибит!

Устуруйа кэрчигэр Саха сирин Профсоюзунун федерацията үлэ сыһыаннарын олохтоор, тэрийэр саамай туттаах, элбэх ахсааннаах улахан тэрилтэ буоларын көрдөрөн кэллэ. Хас биридии тэрилтэбэ билигин үлэ киһитин интэриһин, быраабын көмүскүүр, олорор-үлэлиир, сыһыаннар-эмтэнэр, доруобуйатын көрүнэр усулбуйаларын тэрийэр суос-сорохтоо профсоюз тэрилтэтэ буолар.

Профсоюз маассабы тэрилтэ буоларынан, үлэлээн илтиллээччилэр араас кыһалгаларын сокуону онорор уонна топоруулаах былааска аһаастык туруорсар. Саха сирин олохтоохторо профсоюзуну үлэһиттэр профессиональнай, социальнай, үлэ быраалтарын аранҕаччылар тэрилтэнэн көрөллөр, сыаналыылар.

Күндү добоһтор!

Үлэлээн илтиллээччилэр быраалтарын мэккэлиир, көмүскүүр үлэһиттэр ситиһиллэр, профсоюз кэккэтэ хангы туарыгар, үтүө доруобуйаны, дылу-сорууну баҕарабын!

Егор ДАВЫДОВ,

Чурапчы улуунун тэрилтэлэрин профсоюзустарын координационнай сэбиэтин бэрэссэдээтэлэ.

— БЫЫБАР — 2021 —

ЭРДЭТТЭН КУОЛАСТААҤЫН АХСЫННЫ 4 КҮНҮТТЭН САБАЛАНЫАБА

Ахсынны 12 күнүгэр Чурапчы улуунун олохтоохторо улуус баһылыгын быыбарыгар кыттыахтара. Территориальнай быыбардыыр хамыһыһа бигэргэпитинэн, быыбар учаастактара бука бары бэлэмнэр.

"Быйыл улуус баһылыгын талыы быыбара биһигэ 29 учаастакка ытыллаары турар. Онуоха быыбар күн туох эмэ биричинэнэн кыайан кэлбэт дьон ахсынны 4 күнүтэн сабалаан быыбардыахтара. Ол курдук, холобур, устудьоннар, ханна эрэ көрдөрүнэ барааччылар, ыраах айаннааччылар бэйэлэрин быыбардыыр учаастактарыгар

тийэн куоластыахтарын сөп. Быыбарга бары муниципальнай тэрилтэллэр хамыһыһа бэлэмнэр. Бүлүүтүнэнэр бэчээттэннэхтэрэ, испиһэх ситиһиллэ сылдьар", - дьэн Чурапчытаагы быыбардыыр хамыһыһа сэкирэтээрэ Виктория Деллохова-Никитина иһитиннэрэр.

Итиннэ сыһыанан, олохтоох нэһилиэнньэттэн кырбит ыйытыктарга улуустаагы быыбардыыр Киин хамыһыһа бэрэссэдээтэлэ Егор Иннокентьевич Давыдов хоруйдуур:

Быыбар кэмигэр, ол эбэтэр ахсынны 12 күнүгэр быыбардыыр учаастактарга куйаар-куод

ирдэниллибэт.

Быыбардааччы пааспарыгар пропискалаах сиригэр эрэ куоластыыр, холобур, Чурапчы нэһилигэр олорор эрэри Чакыр нэһилигэр пропискалаах киһи Чакырга тийэн быыбардыыр.

Быыбар күн убаастанар биричинэнэн кыайан куоластаабат дьон ахсынны 4 күнүтэн бэйэлэрин быыбардыыр учаастактарыгар тийэн эрдэ куоластыахтарын сөп.

Көһө сылдьар быыбардыыр дьааһык ахсынны 12 күнүгэр биридэ үлэлибэ, ити күн дьыбэ олорор, быыбардыы барар кыахтара суох доруобуйаларынан хааччахтаах дьону, кырдыабаастары, балыһаба сытар ыарыһахтары быыбар үлэһиттэрэ кэрийэн куоластатыахтара.

Сэмэн ЖЕНДРИНСКЭЙ.

— УЛУУСКА — БУ КҮННЭРГЭ —

Кэммиэрсийэтэ суох тэрилтэлэргэ — туһалаах сэмминээр

Сэтинньи 24-25 күннэригэр Чурапчы улуунугар Гражданский өрөбүллэр ыытылыннылар.

Бастакы күнүгэр Дьокуускайтан өрөспүүбүлүкэ салалталарыттан үрдүк салалталарыттан бэрэстэбииттэллэр, улуус, нэһиликтэр дьаһалталарын баһылыктара, үлэһиттэрэ, кэммиэрсийэтэ суох тэрилтэлэр, уопастыбаннай түмсүүлэр, хамсааһыннар салалтааччылар, испислиистэрэ уонна да атын көхтөөх дьон кытыннылар.

СӨ Ыччат дьыалаларыгар уонна социальнай коммуникация министиэриэтигэр Петр Шаммаев «Зуум» нөҥүө кириити тылы эттэ.

Гражданский уопастыба сайдыытыгар кылаатын иһин, социальнай-суолталаах олоххо бырайыактары сөп ил Дархан киллэрбитинэн, СӨ Ил Дархан сэртификэтин улуустаагы Тыя хаһаайыстыбатын үлэһиттэрин Мобильнай IT оскуола бырайыагын салалтааччыта Игорь Сивцев тутта. Оттон СӨ Бырабыыталыстыбатын Бэрэссэдээтэлин солбуйааччытын махтал суруга Бэрэсидьиэн граннарын Пуондатын иккис куонкурунун кыайылааһар «Планета КИГ-2.1 - креативные инновационные практики

для детей-инвалидов и детей с ограниченными возможностями здоровья» бырайыак салалтааччыгар Альбина Варламоваба, Култуура көбүлээһинин Бэрэсидьиэн Пуондатын бастакы куонкурунун кыайылаахтарыгар «Планета Мунхалова» аныгы ускуустуба арт-галереята» бырайыак ааптарыгар улуустаагы «Чолбон» уопастыбаннай түмсүүтэ уонна «Кино-Синтез» тыя сирин ыччатын бастакы киинэ бэстибээлэ» бырайыак ааптарыгар «Айыппаан» Култуура киинигэр ытыс добуһуолунан туттарылынна.

Сэмминээр сүрүн чааһыгар, бастакынан, СӨ Ыччат дьыалаларыгар министиэриэтигэр Гражданский уопастыба үнүстүүтэрин кытта үлэлиир отдел испислиһа Дмитрий Куприянов тыл эттэ. Киин СӨ Ил Дарханын гранын ылыыга туһалаах сүбэлэри биздэ, кыттааччылар ордук туохха сыһалларын ситилии кэпсэттэ. Бу граны ылыыга куонкурсу сылын аайы кэммиэрсийэтэ суох тэрилтэлэр ортолоругар ытыллар. Манна кытарга сайаапканы анал сайтка кириэн толороллор. Сайаапканы ытыах иннинэ туох докумуоннар наадаларын, сүбэлэри сайтка иккистэн кириэн ситилии ааһар тобосотообун бэлиэтэттэ.

Сайт табыгастаах, министиэриэтибэ үлэһиттэрин кытта сибээскэ тахсар пууннаабын эттэ.

Салгыы Ресурнай киин салалтааччыта, Бэрэсидьиэн гранын кыайылаахтара бэйэлэрин уопуттарыгар олобуран, социальнай бырайыагы оноруу түгэннэрин, бырайыак бүүдүүтүн, отчуотун толоруу ыытыллыбыт үлэни сырдатты

табыгастаах өрүүтэрин кэпсэтиллэр. Сэмминээргэ кэлбит актыбыыстар мунаарар ыйытыларыгар толору хоруйдары иһиттилэр. Эбиэт кэнниттэн консультация чааһыгар бырайыактарыгар туһалаах сүбэлэри иһиттилэр.

Марфа ПЕТРОВА.

Тыя хаһаайыстыбатын күнэ ыытылынна

«Айылгы» Норуот айымньытын дызигар Тыя хаһаайыстыбатын күнүн үөрүүлээх тэрээһинэ үрдүк таһымнаахтык буолан ааста.

Бырааһынньыкка улуус дьокутааттарын Сэбиэтин бэрэссэдээтэлэ Афанасий Захаров, улуус баһылыгын тутуу боппуростарыгар солбуйааччы Руслан Васильев, улуустаагы тыя хаһаайыстыбатын салалтатын начаалынньыга Александр Сивцев, улуус кэһиликтэрин баһылыктара, «Чурапчы» ТХПК бырабыланын бэрэссэдээтэлэ Николай Аржаков у.д.а. кыттыны ыллылар.

Актабай саалаа быйыл 10-й иһигэр улууска тыя хаһаайыстыбатыгар ытыллыбыт үлэни сырдатар сэргэх видеоролик көрдөрүлүннэ.

Афанасий Захаров: «Аан дойдуну аймаабыт дьаһан кэһиликтэн, кизэн далааһыннаах дьаһан бу бастахтын ытылла турар. Онон олус долгутуулаах, үөрүүлээх күн. Тыя хаһаайыстыбатыгар быйылгы сылга балачча ситиһилээхпит. Ол эрэри кураан дьыл буолан, ыраах сиртэн от таһылла сылдыар. Амурга тийэн үлээлээбит уолаттар дьонун холобуру көрдөрдүлэр. Чурапчыбытыгар тыя хаһаайыстыбатын сайдытыгар бэйлэрин санааларын, кыахтарын ууран көмөлөһөр ыңчат баара олус үөрдэр. Николай Ильич Байкал диэкиттэн от тизиллиитигэр эмиэ улахан көмөнү онордо», - диэн эттэ.

Руслан Васильев тыя хаһаайыстыбатын зйэгитигэр үлэлээн ааспыт уонна күн бүгүн үлэлиин сылдыар дьону эбэрдэлээтэ.

Александр Сивцев идэлээх бырааһынньыгынан тыя сириин үлэһиттэрин эбэрдэлээтэ, улууска туох өрүттээх үлэ ытыллыбытын сырдатта. Ойуур баһаардарын кэмигэр үлэ күүскэ ытыллыбытын иһитиннэрэн туран, быйыл от үүнүүтэ мөлтөбүн бэлэстээтэ: «48 мобильнай биригээдэ тэриллэн, Дьокуускай арыларыгар, атын улуустарга тийэн оттоотулар. Быйыл улууска Мырылаа, Мындабаайыга, Болтонобо уонна Кытаанаах оттоолун былаана туолла».

Үөрүүлээх быһыыга-майгыга үрдүк көрдөрүүлээх хаһаайыстыбалар салайааччыларын, улуус, өрөспүүбүлүкэ тыя хаһаайыстыбатын сайдытыгар кылааттарын киллэрбит бастын, туруу үлэһит дьону чыстээттигэр. Өрөспүүбүлүкэ үрдүк салалталарын, улуус дьаһалтатын бочуотунай грамоталарынан, махтал суруктарынан, «Оройуонун иннигэр кылаатын иһин» 2-с, 3-с иһизигэр бочуоттаах бэлэһинэн наһарадаланнылар.

Маны таһынан өр сылларга бэриниллээх үлэтин

иһин, СӨ Бырабылалыстыбатын Махтал суруга Сылантан бааһынай хаһаайыстыба салайааччытыгар Петр Трофимовка, «СӨ Тыя хаһаайыстыбатын туйгуна» бэлэ «Мындабаайы» ТХПК суоптарыгар Афанасий Аржаковка, «Саһа олох» ТХПК бэрэссэдээтэлигэр Егор Сивцевка, «Чурапчы» ТХПК суоптарыгар Мирон Игнатеевка, «Саха сириин тыя хаһаайыстыбатын бэртээһинэ» бочуоттаах бэлэ Хатылытаагы бэртээһинэй учаастак бырааһыгар Николай Посельскайга, «СӨ ас-үөл индустриятын туйгуна» бэлэ Мугудайдаагы ас-үөл кэмбинээтин сэбиэдиссэйигэр Никита Рязанскайга, «СӨ үөрүнэн сылгыны иитиини сайыннарыыга кылаатын иһин» бэлэ ат баайааччы-тириэһэр Дмитрий Осиповка, «СӨ аграрнай-бырамысыланнас комплексын бочуоттаах үлэһитэ» бэлэ «Чурапчы» ТХПК бэрэссэдээтэлин солбуйааччыга Анна Андросовага, өйдөбүннүк мэтээллээх СӨ бочуотунай грамотата Алабардаагы бааһынай хаһаайыстыба салайааччытыгар Николай Лыткинна туттарылынна.

Улуус сайдытыгар сүһкэн кылаатын киллэрбитин иһин, «Улуус бочуоттаах гражданина» үрдүк аат СӨ ОДКХ тэрилтэ сүбэһитигэр Алексей Ноговицынна ингэрлиннэ.

Николай Аржаков үтү туттарыы кыһаабытын, экэ былаан аһара топоруллубутун бэлэстээтэ. Итини тэнэ 2014 сыллаахтан кластерга тизхынык саппаас чаастарын атылыыр маһаһын аһыллан үлэлирин, тыя дьоно наадыар чаастары ыраах айаннаабаа, улуус иһигэр мизэстэтигэр атылаһан абыраммыттарын бэлэстээн туран, улууска иккис маһаһынын асыт Руслан Федотовка 60 сааһын туолбутунан эбэрдэлээтэ, убаһа сэртификэтин туттарда. Маны тэнэ Руслан Еремеевич ат сүүрдүүтүгэр, араас тэрээһиннэргэ үгүстүк успонсардырын тоһоһоһон бэлэстээтэ.

Салгыы бу сана маһаһын уонна «Автопрофи» үлэһитэ Людмила Петровна үлэлэһэр тэрилтэлэригэр - 3 хаһаайыстыбага 25000 тыһ. суумалаах сэртификэттэри туттарда.

Дьоро күнү улуус ырыаһытара, үнүүһүттэрэ сэргэх нүөмэрдэринэн кизгэттилар.

Түмүккэ Чурапчы улуунун тыя хаһаайыстыбатын салалтатын тэрийиитинэн бырааһынньыктаагы сүүйүүлээх соннуу буолла. Убаһа ойбоһо, дьаһыктаах арыы, кууллаах хортуппуй, моркуоп, «Чурапчы» ТХПК толору нобуора у.д.а. сыаналаах бириистэр сонноһунулар.

Марфа ПЕТРОВА.

ДОЙДУГА АНАММЫТ ОЛОХ

(Д. Д. Ноевка анаммыт кинигэ сүрэхтэнииттэн)

хаһаайыстыбатын үтүөлээх үлэһитэ, «Арасыйыа бастын дьоно» анал аат хаһаайына Дмитрий Дмитриевич Ноев олобун, үлэтин туһунан кинигэ сүрэхтэниитэ буолла.

«Айылгы» норуот айымньытын дызигар ытыллыбыт бу тэрээһинкэ төрөөбүт кэһиликтэн, өр кэмкэ үлээлээбит «Чурапчы» ТХПК кэллэктиибиттэн кэһилик баһылыктара, биригэр үөрэммит табаарыстара сырыттылар. Улуус дьокутааттарын Сэбиэтин бэрэссэдээтэлэ Афанасий Захаров салайан ытта.

«Дмитрий Ноев, Дойдуга анаммыт олох» кинигэни Надежда Борисова хомуйан онорбут. Кинигэ тутуун туһунан улуустаагы киин библиотэтигэ дириэктэр Вера Платонова, өрүү буоларын курдук, саас-сааһынан ситиһи билиһиннэрдэ. «Көмүөл» кинигэ кыһатыгар 20,16 бэчээтинэй

илиискэ, 84x108 мм кээмэйдээх, 250 экзэмплярынан үрдүк хаачыстыбалаах мелованнай кумааһыга, твэрдэй тастаах бэчээттэммит.

Кинигэ 8 түһүмэхтээх. «Таптыыр күндү киһибит» түһүмэххэ кэргэниин, уолун ахтыылар, «Кини аата-история кэргинэ» түһүмэххэ тыя хаһаайыстыбатын миниистирэ Александр Атласов, «Үлэһит киһи аата үйэлэргэ сүппэт» улуус баһылыга Андрей Ноговицын ахтыылар, «Удьюор дьонтон утумнанан» түһүмэххэ төрөппүттэрин туһунан ахтыы, «Чурапчы аатын ааттатан» түһүмэххэ «Чурапчы» кэлэрэтиипкэ биригэр үлээлээбиттарин, «Үлэһит киһи олобу ситимниир» түһүмэххэ салайааччы быһылытынан үлэтин, «Аймах дьон бастын эрэлэ» түһүмэххэ аймахтарын, «Үтүө доһор умнуллубат үйэлээх» түһүмэххэ доһотторун, «Төрөөбүт дойдуга таптал» түһүмэххэ Мындабаайыга биригэр үлээлээбит

дьонун ахтыылар киллэриллибиттэр.

Тыл этэн ахтыы окорбут Степан Саргыдаев, Николай Аммосов, Александр Сивцев, Алексей Ноговицын, Николай Петров, Ульяна Атласова, Кузьма Пермяков, Николай Аржаков, Капитолина Городецкая, Николай Михайлов, Лидия Тосукаева, Илья Николаев, Иван Парфенов, Мария Саввина, Анна Захарова, Александр Мохначевский, Роберт Егоров, Данил Павлов, Ньургуйана Гоголева, Людмила Ефремова Дмитрий Ноевы киһи, үлэһит, табаарыс быһылытын итиитик-истинник абыннылар.

Надежда Борисова кинигэ хайдах суруллубутун, кимнээх көмөлөспүттэрин билиһиннэрдэ. Дмитрий Дмитриевич кэргэнэ Лариса Романовна тапталлаах кэргэниин, абылларын сырдык кэриэһигар анаммыт кинигэни таһаарыыга ахтыыны суруйбут, тахсытыгар үбүнэн успонсардаабыт дьонно ис сүрэхтэн долгуйан туран махтанна, күндү киһибит аатын-буолун үрдүктүк тутуохпут диэн эрэннэрдэ.

Алексей СЛЕПЦОВ.

Сэтинньи 19 күнүгэр улууска тыя хаһаайыстыбатын күнүн бэлэстээһин бырагырааматын чэрчитинэн, Саха Өрөспүүбүлүкэтин Тыя хаһаайыстыбатыгар туйгуна, Саха Өрөспүүбүлүкэтин Тыя

«Эрэннэрбиппин олоххо киллэриэм!»

Илья Иванович Николаев 1982 сыллааха Саха АССР Чурапчы Одьулуунугар төрөөбүтэ. 1999 сыллааха Чурапчы улуунун Болугур нэһилиэгин Амма орто оскулатын бүтэрбитэ, 2004 сыллааха Саха судаарыстыбаннай университетин биология, география факультетын бүтэрэн, «эколог-природопользователь» исписалиис идэтин ылыыта. 2009 сыллааха Инновационнай менеджмент үрдүкү оскулатыгар «Муниципальное и государственное управление» исписэлиинсэки эбии үөрэммитэ.

2004-2008 сс. — «СӨ олох-дьаһах хаһаайыстыбата» ГУП айылба харыстабылын салаатыгар вешуай инженерэ;

2008-2012 сс. — «СӨ олох-дьаһах хаһаайыстыбата» ГУП эбийиэктэрин уунан хааччылар салаатын салаааччыта;

2012-2017 сс. — Чурапчы улуунун Болугур нэһилиэгин баһылыга;

2018-2019 сс. — Ньурба улуунун Ньурба куоратын баһылыгын солбуйааччы;

2019-2021 сс. — Ньурба куорат «Куорат хаһаайыстыбатын үлэтин хааччылар сулуусу» МБУ салаааччыта;

2021 с. — Дьокуускай куорат «Куорат таһын итсэр ситим хампааньы» МУП дириэктэра.

ЧУРАПЧЫ УЛУУНУН БАҢЫЛЫГАР ТУРУОРОММУТ ХАНДЫДААТ ИЛҮЯ ИВАНОВИЧ НИКОЛАЕВ БЫРАҒЫРААМАТА

Күндү Чурапчы дьомо-сэргэтэ, биэр дойдутаахтарым! Улуустуу сайдыытыгар бэйэм көрүүбүн билиһиннэрбим.

Быыбар иннинэги бырагыраамабыр мин федеральнай, өрөспүүбүлүкэтээги эбэтэр муниципалитет иһинээги бырагыраамабыр эбэтэр хос бырагыраамабыр баар тутуу бырайыактарын киллэрэ барбатым. Оройуон уонна нэһилиэккэр хүүстэринэн быһаарыллыан сөптөөх боллуростарга уонна санааны киллэриилэргэ тохтоотум. Кураанабы эрэннэрбиппин, ол оннугар Чурапчы улуунун сайдыытыгар сыһыаннаах бары боллуростарга таһаарыллаахтык, көдүүстээхтик уонна күөккэ үлэлиэ диэн махтаным.

Мин санаабыр, оройуон баһылыга диэн — дьомо-сэргэтэ аһабыс, улуунун олохтоохторун тутуугар үлэлиир, кинилэр интэриэстэрин быһаас бары аранатыгар көмүскүүр киһи буолуохтаах.

Чурапчыбыт улууна аныгылыы, тупсарай усулуобуйаах буолара, мөһөн кэнүл санаалаах, доруобай, дыоплоох дьон опороро — үлэм тийэх сыала буолуохтаах.

Бырагыраамабыр киирбэтэх кыһалбалары бийиги кэлиминик быһааран иһикпит.

ТҮҮ ХАҢААЙЫСТЫБАТА

Чурапчы улууна — күн бүгүн өрөспүүбүлүкэтэ тыа хаһаайыстыбатын сайыннарыга инники кэккэбэ сылдьар улуус. Ол эрэри, билэрбит курдук, тыа хаһаайыстыбатын салаата — олус ураты, хайа эрэ өттүнэн эрэбитэ суох салаа. Онон сөптөөх болломтонууру баһаахтык, өйөөбөтөхпүтүнэ, эһэлэрбиттэн — эбэлэрбиттэн, ийэлэрбиттэн — абаларбыттан хаалбыт биэр төрүт үлэтиит сүтүн-симэлиимэн сөл. Бүгүнкү күнгэ тирээн турар кыһалбалар — сүөһү аһылыгын баазатын тэрийиэх кэккэ үлэни куоттары уонна онно сөптөөх болломто ууруллубата, баһынай хаһаайыстыбалар ууруллубата, баһынай хаһаайыстыбалар ахсаана аччаабыта, нэһилиэк баһылыктарыгар тыа хаһаайыстыбатын сайыннарыга боломуочууа тийбэтэ, тыа хаһаайыстыбатын онорон таһаараччыларын үлэлэрин чэпчэтиигэ аныгы технологияны киллэриини ситэ ыһаалыбата. Онон маньык этиилэрдээхпин:

- Муниципальной тэрилтэ тэрийэн баран хаачыстыбалаах ынах сүөһү аһылыгын бэлэмнииргэ уонна бырабыллыбыт хөдүналары, баһыналары чөлүгэр түһэрэргэ анаан тизиниикэлэри атылаһарга.

- Мырылаба уонна Мындабааһыга Амма өрүскэ угут хөдүналарга бырабыллыбыт баһыналары чөлүгэр түһэрэн уонна хаһаайыстыбалар матырыйаалнай баазаларын бөбөргөтөн, оройуоннаабы ынах сүөһү аһылыгын (сенаж, силэс, от,

зернофураж у.д.а.) саллаас пуондатын кэнэтэргэ.

- Ыраах сытар, киһи дабыгыс тийбэт хөдүналарыгар оттуурга анаан мобильнай биригээдэлэри тэрийэргэ.

- Хөдүналарга күрүөлэри тутарга уонна бурдук, омурут аһын сикимтин атылаһарга оройуон бүүдүүтүтүн субсидияны көрөргө.

- Үрэх энээр угут хөдүналарга нүөлсүтэр үлэни ыһарга.

- Өрөспүүбүлүкэ сокуонугар бэйэлэрэ дьарыктаах дьон ынах үүтүн юридический сирдидер нормативтарынан туттаралларын тутуунан уларытыыны киллэрэргэ.

- Саха сабаалаан эрэр фермердэр хотон тутталларыгар ороскуоттарын соробун субсидиянан ыһалларыгар уонна нэһилиэккэргэ баһынай хаһаайыстыбалар кооперацияларын тэрийиэх кэмэлэһэргэ.

- Улуускииниттэн ыраах сирдидер нэһилиэккэргэ эти уонна үүтү соробуоткалаһына уруксу солхустар уолуттарын тутанарга.

- Бирдирдиптэн ыал турганник ситэр ыһылы (сибиинньэни, козаны, кууруссаны, перепеллары) иттиллэрин айуурга.

- Чурапчы сэлэинньэтигар олохтоох тыа хаһаайыстыбатын бородууксуйатын баһаарыга анаан атыл-эргиз ырынааһын тэрийэргэ.

- Тус сыллаах үбү тыран турар, тыа хаһаайыстыбатын өйүүр боломуочууа сорох өттүн нэһилиэккэргэ суктэргэргэ.

- Тыа хаһаайыстыбатын сайыннарыга Арассыйа уонна өрөспүүбүлүкэ бастык холбоштордур улууска тутанарга.

- Хонтуроллунан өртөөһүн ыһыллар сирин иһин улаатыннарарга уонна хөдүналары тутаннаыны хонтуроллутуу кууһурдэргэ.

ТУТУУ УОННА ОЛОХ-ДЬАҢАХ КОММУНАЛЬНАЙ ХАҢААЙЫСТЫБАТА

Чурапчы улууна элбэх хаачыстыбалаах тутууну ыһарынан, өрөспүүбүлүкэ үрдүнэн инники күөнтэ сылдьар. Онон бийиги кизн туттабыт. Хаарбах туруктаах дьылэртэн дьомо көһөрүү былааны аһары баран иһэр, элбэх оскуола, оҥо саада, ФАП, успуорт саала уонна да атын социальнай эбийиэк тутулунна, кэтэх дьылэри киин иттиигэ холбоур үлэ татимнаахтык бара турар. Ол эрэри нэһиликэннэни ыраас иһэр уунан хааччылы боллуростарга быһаарыллыбака турар, канализационнай-ыраастыыр тутуулар үлэлэрэ оннун була ийик, нэһиликэннэ баһылар өтө толору хааччылыыта суох дьылэрт олоһор. Бийиги улуустуу олохтоохторун үрэх, доруобуйа харыстабылын, култуура уонна успуорт тэрилтэлэрин тэтик хааччылаахтык. Ол тутуугар:

- Чурапчы нэһилиэгэр 500 миэстэлээх оскуола тутуллуон, оҥолор икки симэинэн үөрэнэллэрэ тохтуну наада.

- Нэһилиэккэргэ оҥо саадын, оскуоланы, успуорт сааланы, кулуубу, бибилэтикэни, эдэр үлэһиттэргэ анаан дьизини тутууга аналлаах бары национальной бырайыактарга, өрөспүүбүлүкэтээги уонна федеральнай бырагыраамабыр кыттыаха наада.

- Дьомо хаарбах уонна аварийнай туруктаах дьылэртэн көһөрүү бырагыраамага хайдах баран иһэрин хонтуроллуксха уонна онно кэмэлэһэччээ наада.

- Хочуолунайдары тутуохха эбэтэр уларытан саналыны оңоруохха уонна онно кэтэх дьылэри холбуохха наада.

- Нэһилиэккэргэ амбулатория уонна ФАП дьылэлэрин тутуохха наада.

- Нэһилиэккэргэ кэтэх дьылэри толору хааччылылаах онорорго оройуон бырагыраамабын оңоруохха наада.

- Чурапчы улуунун олохтоохторун ыраас иһэр уунан хааччылар тутууттан ууну ыраастыыр ыстаансыяны уонна уу турбатын ситимнэрин уларытан саналыны оңоруохха наада.

- Канализационнай-ыраастыыр тутуулары кыамталарын үрдэтэн, саналыны оңорон үлэтиэххэ наада, кирдэххэ уу хаачыстыбатын тупсарыаха наада.

СОЦИАЛЬНАЙ ЭЙГЭ

Билэрбит курдук, доруобуйа харыстабыла, үөрэхтэһин, култуура уонна социальнай өйөбүл — хас бирдиди киһи сайдыытыгар сабыдыаллыр уонна чөл буолуутун махтаннар салаалар. Маньаха бүгүнкү күнгэ улуустуугар кэккэ кыһалбалар бааллар: оскуолаларытыгар, баһыналарга үрдүк таһымнаах үлэһиттэр тийбэттэр; оҥо укуустуба оскуола бэйэтэ бас билэр дьылэрт суох; улууска үрэх тэрилтэлэригэр эбии үөрэхтэһин ситимэ тийбэт; нэһиликэннэ ордук болломтоо наадылар сорох араната олоһор усулуобуйага ыраахан. Мусуой, бибилэтикэ курдук суолтаах тэрилтэлэргэ үксүгэр сөптөөх болломто ууруллубат. Бу кыһалбалары быһаарарга бийиги:

- Үгүтэй олоһор уонна үлэлиир усулуобуйаны тэрийэн турар, доруобуйа харыстабылын, үөрэхтэһин, култуура эйгэлэригэр үрдүк таһымнаах исписалиистэри ыһаран үлэтиэхтээхпит.

- Доруобуйа харыстабылын эбийиэк-тэригэр аналлаах оборудованины

атыһылаһарга үбүлэһини көрүөхтээхпит.

- Нэһилиэккэргэ эбии үөрэхтэһини тэрийиэхтээхпит, оҥо укуустуба оскуолатын үлэһиттэрин уонна үөрэнээччилэрин үлэлиир, үөрэнэр дьизин хааччылаахтык.

- Мусуойдар, бибилэтикэлэр үлэлэригэр аныгы технологияны киллэриэхтээхпит.

- Уустук баһыанньага түбэспит ыалларга, ыраахан ыарыһтан эмтэнэ барааччыларга анаан улсастыбаннай пуонда тэрийиэхтээхпит, пуондага анаан сыл айыы үбүлэһини көрүөхтээхпит.

- Сарим, тыл бэтэрээннэрин, сэрим кэмин олоһорун, көһөрүллүү кыттылаахтарын, 1-кы группалаах инбалииттэр дьылэрин толору хааччылылаах онорорго үбүлэһини көрүөхтээхпит.

- Доруобуйаларын өттүнэн кыаммат дьон улуссаага, араас тэрилтэлэргэ сыгдыаалларыгар улус үрдүнэн сөптөөх усулуобуйаны тэрийиэхтээхпит.

ОРОЙУОННА ИНЖЕНЕРНЭЙ ИНФРАСТРУКТУРАНЫ САЙЫННАРЫ

Гаас уонна түргэн интэринизт киириэтиитэн, улуспут олоһун таһыма биллэ түбүстэ, ол эрэри бөһүөлэк иһинээги уонна бөһүөлэктэр икки ардыларынаабы суолу оңоруу, элбэх кыбартыралаах дьылэри уунан хааччылы боллуростарга болломто таһыгар хааллылар. Пандемия кэмин ирдэбилиинэн олохтут үлүс эйгэтэ онлайн формака кэстэ, ол эрэри күн бүгүнкэ дьизин нэһиликэннэ сүүс бырыһыана түргэн интэринизтин кыайан тутаммака олоһор. Мин этилэриим:

- Нэһилиэккэри уонна Чурапчы сэлэинньэтин микрооройуоннарын таһынан ситири хааччыларга.

- Чурапчы сэлэинньэтигар элбэх кыбартыралаах дьылэри киин уу ситимигэр холбуурга.

- Аспаал собуотун атылаһарга уонна үлэбэ киллэрэргэ.

- Бөһүөлэк иһинээги уонна бөһүөлэктэр икки ардыларынаабы суоллары ерөмүөннүүргэ аналлаах кумах уонна гравий букадаһыгын онорор карьеры оңоруо.

- Бөһүөлэк иһигэр уонна бөһүөлэктэр икки ардыларыгар тохтобула суох автобус сырыһыгын тэрийэргэ.

- «Ростелеком» тэрилтэни кытары биригэ үлэстэн, улус бары нэһилиэккэри уонна Чурапчы сэлэинньэтин түөлбэлэрин түргэн интэринизтэ холбуурга.

ЧУРАПЧЫ СЭЛИЭННЭТИН ТУПСАРЫ

Оройуон киинэ — бу улус сирэйэ уонна сайдыыны хамсатар күлэ. Онон бу боллуростарга ураты сыһыан наада. «Формирование комфортной городской среды» дьизин национальной бырайыак олоххо киириэтиитэн, кинниги кэмигэ өрөспүүбүлүкэ улустарын киинигэр аныгылыы быһылаах паркаралары, сквердэри, таһырдыа эти-сини чэбдирдэргэ сөптөөх воркуут-былааакалары туталлар, сатыы дьон хаамарыгар табыластаах гына тротуардары, бэлсипизт суолларын оңороллор, көһөрдүү үлэтин ыһаллар. Табыластаах эйгэбэ киин бадарар күнүгэ ара кэбэһүлүлэстэхтэ сылдьар, чөл олоһу тутуугар усулуобуйа баара дьомо сүргэтин көтөбөр. Чурапчы сэлэинньэтэ да мантан хаалыа сукутаах. Хаһаайыстыбанык быһылынан сыаналырыбынан, итинниги эбийиэктэри тутар эрэ кыра, салгыы көрүөххэ-истэххэ наада. Маньаха:

- Дьомо-сэргэ сылдьар сирин сайыннары барынан онорон, бары федеральнай, өрөспүүбүлүкэтээги граннарга уонна куонкустарга кыттыаха наада.

- «Служба эксплуатации муниципального хозяйства» тэрилтэ холбоһурунан тэрилтэ тэрийэн, маньык үлэлэри кыттыаха сөл:

- Нэһилиэккэр истэринээги суолу тутуу уонна көрүү-истим

- Дьомо-сэргэ сылдьар сирин оңоруу (паркаралары, сквердэри, илэни кэми атаарар киинэри тутуу) уонна көрүү-истим;

- Хаар уонна ардах уугун сөптөөхтүк сүүрдэн ыһыыны тэрийи;

- Тротуардары уонна бэлсипизт суолларын оңоруу;

- Кыра уонна бастах туора уулуссалары хабан турар, Чурапчы сэлэинньэтин сирдатыны 100% хааччылы;

- Дьомо-сэргэ сылдьар сирин уонна суол кытылынаабы сир-уоту көһөрдүү;

- Бэйдэ сылдьар ыттарга приюту тутуу;

- Тизгэннэри тупсары үлэтин ыһаахтык;

- Оҥо соннуур аныгы былааакаларын тутуохтаахтык

- Успуордунан дьарыктанарга уонна салгынаа эти-сини чэбдирдэргэ аналлаах былааакалары тутуохтаахтык.

УСПУОРДУ УОННА ЫЧЧАТ ПОЛИТИКАТЫН САЙЫННАРЫ

Чурапчы — өрөспүүбүлүкэтэ успуорт сайдыытын киинэ. Бийиги аатырбыт-успуорбут биэр дойдутаахтарынан — Олимпиецтарбынан уонна чөмпүүөнэрбитинэн кизн туттабыт. Онон бу

үтө үгэстэрибин салгыахтаахтык уонна оҥо кыра эрдэтиитэн успуорду, чөл олоһу таптыы улаатын ситиһиэхтээхпит. Ыларсыйымыннар араас курактаниларга, куонкустарга кытта баралларын тэрийэр, өйүүр буоллахтык, өссө үрдүк киириилэри дабылаахтык сөл. Маньаха эдэр саас — бу олоһу өңөстүү, дьиз-уот тэрийи, үлүмнэс үлэ кэбэ. Онон бийиги эдэр дьомо өйөүхтээхпит. Бу тутуугар:

- Элбэх оҥолоох эдэр ыалларга дьиз тутталларыгар, тутуу матырыйаалын босхо тизин бизирини хааччылаахтык (нэһилиэккэргэ).

- Ыларсыйымыннар Арассыйа уонна аан дойду таһымнаах курактаниларга уонна сүүмэрдэһиннэ баралларыгар анаан пуонданы тэрийиэхтээхпит.

- Адаптивнай успуорт көрүгүнэрин өйөүхтээхпит.

- Улуус бүүдүүтүн суотугар тус сыллаах үөрэтин тигиһинэн эдэр дьомо улуска наадалаах идэлэргэ үөрэттириэхтээхпит эбэтэр идэлэрин уларыталларыгар кэмэлэһэччээхпит.

- Чурапчы сэлэинньэтигар сылы эрпичи үлэлиир ыһат киинэ аһылларыгар кэмэлэһэччээхпит.

- Нэһилиэккэргэ успуорт саалалара тигиһин быһааха үлэһитлэрин хааччылаахтык.

- Таалааннаах ыһаты граннарын өйөүхтээхпит.

- Ыһат политикатын сайыннарыга көрүлүбүт үбү улаатыннарыахтаахтык.

КИҢИ КЫАБЫН САЙЫННАРЫ, НЭҢИЛИЭННЭ ОЛОБУН УЙГУТУН ТУПСАРЫ

Араас эйгэбэ үлэһиттэри сылларым тухары бири өйдөөтүм — барыта киниттэн тутулуктаах. Улуус баһылыгын биэр сүрүн соруа — дьон үүнэр-сайдар бадалаах уонна кыахтаах буолалларыгар сөптөөх усулуобуйаны тэрийи. Оройуон сайдыыта аччыгы уонна орто бизнес сайдыытыттан, кинилэр улус биэр эмэ бырайыагар харчынан кыттылар кыахтаах гына үлэһитлэриттэн тутулуктаах. Улууска төһөнөн сана чаһынай тэрилтэ баар буолуо да, сөһөнөн элбэх үлэ миэстэтэ тэриллэ. Маньаха мин этилэриим:

- Таалааннаах уонна сапайар ыһат дьомо дьин чачы кадровой резервэбэ киллэри.

- Бары эйгэ үлэһиттэри (үөрэхтэһин, доруобуйа харыстабылын, култуура, успуорт, о.д.а.) улут атастаһар уонна идэлэрин таһымна үрдэтэр усулуобуйаларын тэрийи.

- Сана тэрилтэлэри тэрийиэх кэмэлэһүү, баар тэрилтэлэр оңорон таһаарар бородууксаларын элбэтигэ уонна онорон өнөлөрүн кэнэтигэ субсидия уонна муниципальнай сакаас көмөтүнэн өйөбүл.

- Улсастыбаннай хамсааһыннарга уонна түөлбө үлэтигэр өйөбүл.

- Онорон таһаары уонна өңөһү оңоруу эйгэтигэр инвестордары кытыннары.

ЭКОЛОГИЯ

Мин идэбинэн — экологтун. Онон бу эйгэбэ:

- Улуус сиригэр-уотугар ирбэт тоң уларыһытын содулун туоратыга чинчийини ыһааха уонна мизэ ыһааха наада.

- Бабу тодор сирин көһөрүөххэ уонна ол сирин-уотун чөлүгэр түһэрбэххэ наада.

- Ойуур баһаара буолбут сирин хомуйуохха наада (кэлин туһанарга анаан мас сыһын оңоруу).

- Пресс көмөтүнэн эргэ тимири суох оңоруохха наада.

- Бабу-сабы наардаан хомуйууну тэрийиэххэ наада.

- Ыскаллаах быһыны-майыны (ойуур баһаара, халаан ууга у.д.а.) утарсыыта уонна ол содулун туоратыга муниципальнай пуонда тэрийиэххэ наада.

- Муниципальной тэриллэлэри айылба алдырхайын утары охсуһууга аналлаах тизиниикэнэ, маһынан-салынан хааччылааха наада.

МУНИЦИПАЛЬНАЙ ТЭРИЛИИ

Оройуон диэн — бу биэр улахан дьиз кэргэн кэриэтэ. Онон ыал аҕа баһылыгын быһылынан улус баһылыга дьомо-сэргэтэ туруктаах буолууларыгар, кулала суох онороллоругар, үлэһиттэргэ-сайдалларыгар эппизитини сугар. Баһылык:

- Нэһилиэккэр бырайыактыр үлэбэ сыһыаннаах кыһалбаларын араас субэнэ-аманан, юридическай каменен быһаарыахтаах.

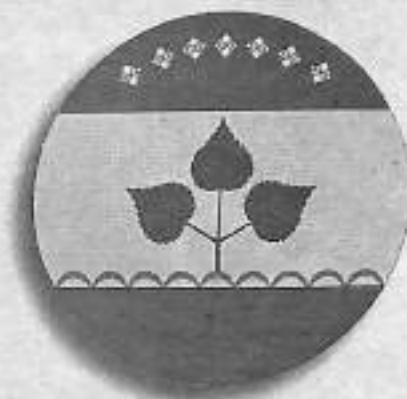
- Нэһилиэккэри кытта ыкса сибээһи олохтоохтаах (нэһиликэннэни кытары элбэхтик көрсөн у.д.а. көрүгүнэни)

- Нэһилиэккэргэ боломуочууларын толороллоругар анаан, оройуон бүүдүүтүтүн биригди мелууөн солкуобайы көрүөхтээх.

- Муниципальной былаас үлэтэ аһабыс уонна дьикэ буоларын ситиһиэхтээх.

Оплачено из средств избирательного фонда кандидата на должность главы МО Чурапчинский улус (район) РС(Я) И.И. Николаева.

Чурапчыбыт сайдарын туһугар!

**ЫТЫКТАБЫЛЛААХ АБАМ СААСТААХ
ДЬОНУМ, УЛУУҢУМ ТУРУУ ҮЛЭНИТ
ДЬОНО-СЭРГЭТЭ, ЭРЧИМНЭЭХ
ЫЧЧАТА, БИИР ДОЙДУЛААХТАРЫМ!**

Үгүс үйэлэргэ аар саарга успуорт, үлэ, култуура уонна духуобунас киининэн биллибит, хампа солко алаастардаах, тобус тойон томтордоох, сыспай сизэллээх, хоробор муостаах хото үөскээбит сыһылардаах, кииним түспүт, биһигим ыйаммыт дойдута - Чурапчым инники кэскилин түстээри, сайдыыга салайаары, улуус баһылыгын дуоһунаһыгар бэйэм кандидатурабын туруоруннум.

Олох бары хайысхаларыгар бу күннэ диэри ытыллыбыт үлэлэр ситимнэрин быспакка, салгыы сайдалларыгар улахан сорук турар. Тапталлаах улууспут сайдыытын туһугар былааннаахтык, сатабыллаахтык түмсэн үлэлииргэ, сана бырайыактары олоххо киллэрэргэ аныгы кэм ирдиир.

Биһиги улууспут историята, дьылбата аан дойду, Арасыйыа, Саха сириг историятын кытта ыкса сибээстээх. Ол да иһин, Сахабыт сириг Автономиятын 100 сыллаах үбүлүөйүн көрсө бары бүтүгүн, биир киһи курдук улууспут сайдыытын түстэһизэхтээхпит. Тыа хаһаайыстыбата, бүддьүөт, урбаан эйгэтэ, тутуу, үөрэхтээһин, успуорт, култуура, доруобуйа харыстабыла уонна да атын эйгэлэргэ биир кэлим сайдыы уонна үүнүү бырагыраамата нэһилиэнньэ бары араматын хабыахтаах.

Иннибитигэр үгүс үлэ күүтэр, былааннар бааллар. Бу санаабыт олоххо киирэригэр Эһиги көмөбүт, өйөбүлгүт биир сүрүн күүс буолар. Убаастабыллаах Чурапчым улууһун быыбардааччылар! "Чурапчыттан күн тахсар" диэн биһиги мээһэбэ эппэппит! Күн ахсын олохпутугар сана кэм сабахтара чабылыччы тыгарыгар бары биир санаанан салайтарыабын! Чурапчы күүһэ - түмсүүгэ!

СТЕПАН САРГЫДАЕВ

— САЛАБЫН ЭТЭБИН —

Сулус курдук сырдыы, сыдъаайа сылдыын!

Күндү бийр дойдулаахтарбыт,
кэпикэгэлэрбит, үөрэх, үтэ, услуорт
аргыстаах үөрөнзоччилэр, эдэр
пионердар! Үөрэхтэ, үтэбэ мэлдьи
инники күөнгүз супус курдук
сырдыы, сыдьаайа сылдьар
бэбэһор—пионердар тустарынан
юнигэлэртэн, кимнэтэн,
ийэбит-абабыт, эбэбит-эһэбит
кэпсээннэригитэн истэригит-билэригит
буоһуо диэн эрээн саныыбыт.

Дээ, итгэлтэй оюутан
биридэстэринэн баяр-сүмбэ уян бийр
салгах чиглэйнэй, хормун пионер
Сима Сергеев, толору аята Сергеев
Серафим Николаевич (03.11.1931с.-
22.06.1942с.) буюур.

Лигонер, комсомол, куурааннахтик
үлэлээбит сүүлгэрыгар, 1981-1987 ос.
Хадаар ағыс кылаастаах охсуслатыгар
сахэ тылын учууталынан аманан
үлэлэп калбитим. Каларбин кытары
охсуслэ сапаттата, сүрүн үлэм
тоһонан, лигонер баһавтайынан аман
кэбиспитэ. Тэннэһизэм дуо, үлэлээн
көрөргө баһаарыммытым. Сүрэтээх,
үлэбэ сыстабас, айымныһаахтык
үлэлэпир педкэлэктиип (дирэктэр
Посельская В.Ф., завуч Игнатьева
К.С.) өйөбүллэринэн, ордуу
күннэтэ үөрэтэр-такайар актыбыс
оролорум: Марта, Ира Егоровалар,
Ида, Сеня, Павлик Игнатьевтар;
Муся, Ира Филимоновалар,
Кеша, Инна Готовцевтар, Шурэ,
Редик Ксенофонтовтар; Вероника,
Саша Ивановтар, Мотя, Соня
Сокольниковалар, Дима, Степа
Мишкиннэр, Даша, Аня Божедосновалар,
Коля, Валя Лукиннар, Дорэ Осипова,
Надя Христофорова, Маша Ноева,
Муся Сидорова көмөлөрүнэн сыһыа
ылсам, калин үөрэтиллэн иһэн тохторон

хаалбыг үлэни сөргүтэн, хорсун пионер
Сима Сергеев олобун устүсрүйматын
бүтүн оркула кэлэктинбэ ылсан,
үөрэтэн-хасыһан, үлэлээн барбыллыт.

Куоратынан-тыһанан алта архыыпка сыһыан докумуоннары хаһыылым, 4-5 угууһу кэрийэн, оһуһууга селсэбиэт бэрэссэдээтэлинэн биригэдьириинэн, суоммутунан үлэһэбит дьону, бииргэ үөрэммит оһурун көрсүтүтээн, ахтыыларын хомуйбутум, магнитофонна уһулбутум, хвартыскага түһэрбитим. Өрөстүүбүлүкэ араас оскуолаларын, пионерскай дружиналарын кытта суруйсарбыт, өрөспүүбүлүкэ араадыһыатынан эфирга төхсөрбүт, «Балам буол», «Пионерская правда», «Эдэр коммунист», «Саһа олох» хаһыаттарга ахтыылары ыһтарбыт. Барыта 36 оскуоланы, ол иһигэр икки куораты (Дьоккуускай, Мииринэй) кытары шэфтэһэрбит, ахтыылары, араас матырыйаллары агастаһарбыт.

Омчлолбуу пионерской хамсаанын төлүү күүнүнэн Буолбуттара Хадаар оюулатын учууталтара: М. И. Елизеева, В. В. Никонова, С. П. Капитонова, И. П. Григорьева, М. С. Собакина, С. И. Давыдова, Н. Д. Филимонов, К. С. Игнатьева, Н. Н. Ефремов, В. Е. Пестерева, Е. С. Уарова, М. И. Уаров, Л. М. Лукина, Л. Е. Лазарева, Ф. Г. Божедонова, М. В. Божедонова, Е. П. Иванова, Е. И. Сидоров, Л. П. Макарова, И. Ф. Макаров, А. С. Танчиков о. д. а.

Улууустаабы пионер дүйнэтэ, мэлдэн
да түмэр, сэлэйэр, өрө күүрдэр,
кабулүүр дыбуурдаах дириэктэр
Мэрфа Владимировна Сивцева,
оройуоннаабы комсомол кэмтпитэтэ,
улууустаабы партийнай тэрлэтэ
үйүн-кэрдэн, субалзэн-амалаан

бизрийлэринэн араас оюуллаах-
соруутаах кэмпириэнсийэлэри,
сэмийнээрддэри, араадылтанан эфиргэ
тахсыылары, өрөстүүбүлүктээри
төһөмнөөх пионерскай ободдары,
чинчийэр хабаннаах ирдир үлэлэри
ойуулытын барыһыт...

Сима Сергеевна Герой – пионер
үрдүк ааты имгээр турурсан,
Москвада Комсомол Ким комитизтигэр
тийиэ докумун онорон ыппыппыт.
Ол түмүгэр Чурапкы улуутун Хадаар
наһилызар чизиний, кырдыксыт
буолан, хорсун быһыыны онорбут,
иорут баайын, аҕын-чөлүн быһаары,
бэйатын эдэржээн олобун толук бизирбит
бавра-суоҕа 11 саастаах Сима Сергеев
аята Пионер бүтүн Сохуустааҕы
Бочуот кинигэтигэр «Герой-пионеры»
летоиска киллэриллибита, ону
сэргэ «Сима Сергеев аатынан
мусуой» оҥуолга иһигэр 1986-1987
үөрэх сылыттан тэриппэн үлэтин
сараалаабыта.

Биир дойдулаахтарбытыгар,
кэллээгэлэрбитигар, оддук улуус,
нэһилиэк салалталарыгар, **323Р**
ыччалык, пионердарга туһаайан,
хаһыакка суруллубука тирэйдэрэн,
үүнэр көлүөнэмэи өй-санаа, төрөөбүт
дойдуга таптал, бэриниилээх буолуу,
патриотизм тыыныгар иитингэ
сачааларбытын үллэстээри ынабыт.

- Улуус эрэ буолбакка, бүтүн Саха сириг үрдүнэн, 1942 сыллаахха уоруйах илиитигэр кыылылыы өлөрүллүбүт, колхуус уопсай бааһын-дуолун харыстаан гөройдуу хорсун быһыыны көрдөрбүт хорсун оҕо — гөрой-пионер Сима Сергеев ээрдик аатын тилиһнэриэхэ, онно өрөспүүбүлүкэ бары оҕо - ыччат эриигиттэрин көбүлүүхэ (чуралчылар ылсыбатахтыына, ким ылсый):

Уркуу хомуллубут
материйалларга тиребирэн, сана
документальной хинигэни таһварыаха
(И. Антипинтан сабалтан, улуска урут
үкэлээбит баһаатайдар ахтыларын,
улусадан хомуйан);

Сима Сергеев
лауреаттары,
докторлар

• Урууларыг аймахтарын, төрдүн уулун үерэтэр юм хабарнаах үлэни ыгтыаха;

• Үлчирхкк патриотизм тышын инэрэн, бу олохо буолбут түгэни киинэ олоон көрдөрөөхө;

— Арзас кэмнэ үлэлзэбит
бэлхэтэдэры булан, ахтыларын
хонгулан, улуус писонерскай үлэтин
чөлөөтөн кинигэбэ киллэриэжэ,

Күндү биир идэлаахтарбыт! Аныгы үмүр сүлүөх ыкмат сиз-майгы өттүнэн бөпөмнээх буоларым туһугар аба көпүөнэ үтүө холобуругар, патриотизм тыяныгар иитэр үлэбит таһаарылаах буоларыгар; сана үйэ дыһым дыһун олорхо чинник үһтэнэр суолун тобула, үрдүүх-сайддыга кынатты, кэрэни-кэсиппээби-үйэлээби айа-тута, уһуйа, малды сулус курдук сындыы, сыдыаайа сылдьар оболоргутунан астына, кизэн-тута сылдьаргытыгар баҕарарбыт!

Екатерина Ивановна ОСИПОВА
(НИКОНОВА), 1981-1987 сс. Хадар
оскуулатын пионер баһавтайа, СӨ
үөрэбириитин туйгуна, Никоностар
педагогической династияларын
баһылыга, Учууталлар учууталлара
Марфа Владимировна СИВЦЕВА
оччотобу пионер дыаэтин
дирижтэре, норуот үөрэбириитин
туйгуна, педагогической үлэ
бэтэрээне

— БИЙЭХЭ СУРУЙЛАЛАР —

— КЭРИЭСТЭБИЛ —

**КЫЛААС САЛАЙААЧЧЫТЫНАН
ҮЛЭЛЭЭБИПИН КҮНҮДҮТҮК САНЫЫБЫН**

Мин 1964 сыллааха Саха судаарыстыбаннай үнүбэрситин бүтэрэн, төрөөбүт дойдубар Чурапчыга аҕатан, Сылан орто оскуолатыгар биолог-химия үчүстатынан үлэсэ акаммытым. Үчүстатпырым таһынан, 10-с кылаастарга сапайааччынан буол диэбиттэрин сөбүлэстим. Олорорум бу оскуолаҕа кэлээхтэрин иннинэ, Чурапчы интерниэт-оскуолатыгар биригэ үөрэммит буолан, сүрдээх түмүс үлээхтэр, оскуола барынытар үлэлэригэр актыыбынайдык кытталар, тэрийсэллэр. Онно биир сэмэй актыыбынааҕдарынан Митя Дьячковский буолар. Олорор таптаан, Тээми дикан хос ааттыыллара. Сотору-сотору буолар субустунууктарга көхтөөхтүк кыттарбыл. Чаастатык фермаҕа үлэлэтэ таһаараллара. Кыра эрдэхтэригэр үлэсэ эриллибит буолан, барытыгар дыһурдаах, сатабыллаах атиларэ. Вячеслав Ногреичын, Дмитрий Дьячковский, Михаил Ефремов, Захар Федоров, Николай Харайбацов, Клара Аянитова, Елена Местникова, Ирина Попова туохтан да инхэн-толлон турбат буоллара.

Үерхэтхэгигэр интэринээкэ олорор буолан, тустаах биризмэс аабайлара, энон ситиһимилээх этилэрэ. Ордук үчүгэйдик Николай Харайбаев, Маша Слепцова үөрэнэллэрэ. Бэрт түмүсүлээхтик, ситиһимилээхтик 10-с кылааһы бүтэрэн, этиһилтигэр оһуоланы бүтэрэн, аттэстаг ылар сылга өсөө үчүгэйдик. түмүсүлээхтик сылдыһаһыт дээн былэаннаһар этибит. Бу кылааһпын сурдаһын сөбүлээбитим, кылаас салайваччыһын үлөтигэр сыһан иһитим. Ол эрэри Ити сыл сөһүстэри бэдэнсүтүүгэ ОСКП 22-с сийдһиник аатынан Алхоско-Космопольскай сэкиртээринэн быыбарданан үлөһим барбытым.

1968–1987 сылларга Мулудей орто скулупатыгар үмүтталынан үлэлиин биллэр, 10-с кылааска кыгас салыйааччытынан анабыттар. Бу кылааслар үксэ атын нэһилимкэртээн –Хатылыттан, Кытаанахтан, Диринтэн нэһилтэ буолор эдилэрэ, интэринэст-скулупаттан кытары бааллара. Эмиз кылааска үлэлиин кылааска бакайы олокорго түбэспитим.

Хатгалыгтан кэлбит Гриша Иванову кылааслыг ыстаарыстатынан талбылыпт. Сыппа-жотуу Люба Монастырвану култуурунай-маасабай сактар салайааччыта онордубут. Кылаастарынан куоталаһыыга бастакы чыглар түмүгүнэн бастаатыбыт. Иккис чизпэр сабаланыыта оскуола комсомолун салайааччыларын талыыга Гришабытын бастакы сакиртээринэн, Любабытын култуурунай-маасабай үтэни салайааччынан талгылар, онон бүтүн-оскуола комсомолун салайар дыон буола түстүлэр. Саас оройуон оскуолаларын уусуран кэрүүлэрин кэнсиэрин куоталаһыытыгар бастаатылар. Итиннэ Люба кэнсир тэрээһинигэр сүрүн оруула ылбыта, бэйэтэ ыллыырын таһынан, хору салайсыбыта.

Эхэс эхэсэмнэгэ бэлэмнэнэр кэммитигар Хоччуку диэн сирга баран олорбулугу, Дэрээбинэгтэн 2 бизрэгтэ кэриннээх сиртэн эхсээмэн туттара бэры биниэ киирэрбит, Ырээ-тойук, үөрүү-көтүү аргыстаах сылдьарбит.

Оройуон ийи улахан оскуолатын үрдүкү кылаастарын үөрэнэччилэригэр кылаас салайааччытынан үлалээбит кэминэрбин олус күндүтүк саныыбын, эдэр аас миннигэр эрэл тэннэ арлыстаабытын курдук саныыбын.

**Доборбут барахсаны ахта-саныы
сылдыахпыт...**

Күн-дүүл турганник ааһара сурдаск, ооторутваһа абай этэ дии, орто охкулвны бүтэрэн, кими эрэ согуоско, кими эрэ үөрэхкө, армияга ытааран аймаһаһарбыт, хөргүһэн күүһүһаһарбыт...

Киш бигэсэн да игээйбэт – биһиги, биһгэ үөрэмчилтэр, истинник санаан, «Ютап» диэн ынырар табарысхыт, доргобут Поталов Егор Иванович орто дойдуттан барахсыбыта бу дыыл, сэттэлэй 22 күнүгэр номнуо 40 хонута туралл. Улаши эрэ өрө тутан, саванын тухары чөл ологу тутуһун олорубут кумук минибитин, Халбого Дирингар дыһун олоктоох ыал таппаллаах карганин, амаарах абатын, иһирэх эһэтин, бу орто дойдуну атымхатаах уу курдук айымвобот хаасык ыарыы бара-сууба биһр эрэ ый иһигэр үнтү кумалаан, биһий кэкэбитигэр билдьывега... Аны Поталыпт барахсан кэлси-кэлси, күлүн-үөрөн мишопһыз олороору суох...

Егор, багтаан, кыра кылаастарга Хайахсынга, онтон 9-с, 10-с кылаастарга Диринтэ үөрэнэн, орто-оскуоланы 1973 сыллаахха бүтүрдүтэ. Үөрэхэр кыһамныылааҕа, ордукахаан, геометрия, физика курдук төһөй предметтарга чин билиилээҕэ. Оҕо кыра кылаастартан тэжиниыккэ сыстабаһа биллэрэ, очкуолторон итин күүһүн үлэтири фонтардары, улаатан иһэн алдыммыт врадаһыаллары, өйдөмөх тырааныспарын — бэлкиситиһэр, онтон да атын сыгархей тэриллэри сөбүлээт хасыһара, алдыммыты арымүөннүүрө. Тэжиниыккэ олох тыра эрдэбэттэн сөбүлээн сыстыбаһа, очкуолуу тырахтарыыстарга иһин-аһах буолуп эпбахтун көмөлөспүтэ. Дэлээт дабыны биригээдэ салааттаа оскуола үөрэнэччиллэр тырахталары итэҕэйэн оло үлэтигэ дуо. Ол да иһин оскуоланы бүтүрээт, армияга сулууспалыы барыар дээрэ, Эрлихт Эристин аатынан сокуоска тырахтарыыстабаһа, армия кэһиттэн Олуккуматэри тыа хаһаайыстыбатын техникумулар үөрэнэн, мэхээнныккы итэҕээх исписэһини буолтуу. Ханнык да үлани көрөн турбат идэлээҕэ — омурданыа уу-идэр, мөс болонмүһүннө, уот оттуута, улаатан иһэн тэжиниыккыны арымүөнүһүһүн кэһит сүлөх ааспаһа этэ. Оҕо эрдэбэттэн айылбаһа уреты иэйииллээҕэ — кыыллары, харамайдары, оту-кылы тыһынаах иһин курдук кэгэһтэн, кэгэһэн көбүрөөр. Идэттэн да таһынан эпбах питэрэтириани, хаһыаты ааһара, онно биллэтин-көрбүтүн быһыһа, табаарыстарыгар, сэргэстэһэ сылдьан кэпхирэ, политига болпурустарыгар мөккүөрү таһдара эмиз баһа.

Үлэгнэг буулан баран Диринны олохгүйбута, оноо холосонгоох догдоруу Пашатын хялта олохторун ховлоон ялал буулхутгара. Дийз-уот туттан, хайвайыстыба тэрийнхиттэрэ, үтүхээн бэйлэлэх үс кыныи тэретэн, үерэттэрэн, ялал омортоон атактарыг туруурбуутгара талбыт курдук уол-ныс сизнэммитгара. Килм арз сөгө-хайвэй, ымсырба хөрөр сахм мээны ялал буулан, ол оморнэн сүбү-сылгы миттэн, олтоон-мастан, тэрбэ бурууун унаарытан оморбуутгара. Үлэгнэн, дийтэн талыгэр массыны, тыраахтар, тэхиньныс толоур буолара. Блор "Эрилик Эристин" солхус кизн кэлэмэн бааһналларыгэр сир тизран, бурдук ытан, ол оттоон, мас мастан, кыһыны сөбүтүүр иддигэр ыччаты үрэтэн, ыалларга от-мас тизэн, өрүү иликит суох сылдыбыга, Таһаарылаах, өр сылдлах бэржиинилэх үлэгнэн «Саха Өрөспүүбүлүкэтин тыйа хайвайыстыбатыр туйсуна» бууруутаах ваты ылынн ылбта. Нэлмилэин араас дьаһалларыгэр, виймэ-билэ дьонун, ыалларын үөрүүлэригэр, түмүүлэригэр кэргэниинин Пашатынын тэннэ сылдаллара, ихтэвкстүк ытталлара. Билиги, бэргэ үөрэмэн догдоруу, бэстаан, ахсаана биллибэт, кэлэн сааһан, биллэ сэдэхсийбит түмүүлэрбилгир, олохтоох кыһ кыһ буулан, чэй орлуун, ас астаан тоһуларын, үөрэ-хөтө көрсөрүн, сөкө да тизкэлэнэн, күлэн мүчүннүүрүн ыла үлүр үтүбүт...

Тэгнэ дэ ыһарсан ыһарыга ыһларын ыһтар, доторбут бэрэксан ыһтыан эрэ мнөөнэ
бийлэхэ: «Маскадын устан санаам үөрэр, сотору олордоллор ини, онон өлөөд...» дээн
сурууян, оторбум тнхэх күнээрлэр дээрэ самныбат, кытаанах мөйлүлээбэ, олооно
тардыһа ыһларын лөрдөрөн, биирдэ дэ мөлтүүр-ахсыр, мунгатыһар тыһлары ыһтарбанжа,
бу орто дөлдүүтэн бууһыннахтык араһыста... Ыралыйар быдан дыһларга ыһарасты,
доторбут, күндү кыһаһа Потан Гоша...

Дириг орго оскулатын биригэ үүрэнэн бүтэрбэт даяалта.

Любовь Дмитриевна БАРАШКОВА (ПОПОВА), Чурапчы улуусун,
Хатылы нэһилиэгин Бочуоттаах гражданина, Партия, Комсомол
бэтараана.

Сүрэхпитигэр, өйбүтүгэр-санаабытыгар Костикпыт мэлдьи бииргэ...

Кили олобо түнүүгүнэн чылаах көтөн ааһарыны, кылгас даҕаны буолар эбит. Өбүгэлэрибит "олох диян — ыраас хонуу, туорааһын буолбатах" диян сөпкө да баһиһабыттар. Олохтук сүүрүгэ түргэнник устарыны, билиһи бииргэ үөскээбит, улаалпыт, оскуолаҕа үөрэммит үөлээннээхпит, доҕорбут-атаһыт Аммосов Константин Иннокентьевич — Костикпыт бу дьыл, сэттиний 10 күнүгэр орто дойдуттан букатыннаахтык туораабыта номнуо 40 хонуа туолла. Бу кэм тухары билиһи күндү киһибит эрпийлибэти барытын санаабыт кыайан ылыммат... Толкуйдуур толкуйбут, саныыр санаабыт арахсыбат: туох иһин дьылга-хаан киһизэх манньк кылгас үйэни анаабыта буолуой? Билиһи Мугудай орто оскуолатын 2006 сыллаахха бүтэрбит "47-с выпуск" курутууан туран, ийэлээх аҕатыгар, эбэлгэр, бииргэ төрөөбүттэригэр, аймах-билэ дьонугар дириң кутурбаммытын биллэрбипит.

Билиһи доҕорбутун "Костик, Костян" диян таптаан аатыр эйибит. "Эйибит" дииргэ сүрдээх ыарахан, киһи итэҕэйт. Костик кыра эрдэбиттэн сүрдээх элэхкэй, амарас дууһалаах, аламаҕай сүрэхтээх, үөрүннээх уонна ылымматка тыллаах-өстөөх этэ. Дьысаат саҕаттан барытын биир санааҕа түмэр киһибит этэ. Костикпыт туох баар бары предметкэ барытыгар дьосурдааҕа, ханнык да ыарырҕаллытын өйдөөбөтүт. Ордук физика, математика хайыскатыгар уһулуучу этэ — олимпиадаларга, физматбейскарга куруутун кыттар, ситиһиллэрэ. Успуска, куттуурунай-уопастыбаннай дьаһалларга барытыгар инники күөҥнэ сылдьара, барытыгар дэгиттэр дьосурдааҕа.

Доҕорбут кыһылар дияни билбэтэ, биридэ эмэ тугу эрэ сыһа-халты туттубуппунун сэмэлиирэ. Билиһи кинини убаастырыт — куруутун үтүө майгытын, дьин эр киһилии санаатын иһин, бэйэтин эрэиниһигэр буолбакка, бүтүн кылаас түмүкүлээх буоларын туһугар кыһаллара. Оскуолабытын бүтэрэн, устудьуоннаабыт кэрэ сылларбыт умнуллубаттар. Кини очолорго төһө да собуруу үөрэнэ сырыттар, билиһини кытта сибээһин быспатаҕа — мэлдьи ыйыталаһа, билэс турара. Сана дьыллаабы уһун өрөбүллэргэ хайаатар да "Айан" балаһанга көрсөн ахтылбаммытын таһаарарбыт. Сайын устата билиһи курдук үгүстүк түмсөн көрсөр кылаас, бука, суоҕа буолуо. Дьон: "Эмиз 47 выпусктар көрсө сылдьаллар", — диэхтэригэр дылы, улахан оскуола иннигэр сотору-сотору киһиз ахсын мустарбыт. Ол курдук, 2011 сыллаахха бизэ сылбытын солбуллубат "Айаммытыгар" бэллэтээбиппит. Мугудай ыйыаҕар "Үрүн Уолан" күрэххэ кылааһынан "Альфа" матасыкылы бирикэ билиһытынан туруорбуппун. Урууларга бары сэттиситинэн сылдьарбыт. Төһө даҕаны оҕолор ыал буоллаллар, кылааһынан көрсүүһүлэрибит ханан даҕаны тохтообот этэ, кэлин 10 сылбытын Дьокуускай куоракка ресторанига бэллэтээбиппит. Оттон быыл 15 сылбытын бэллэтээри, соторутаабыта эрэ көрсүбүт курдуктук... Костик үлэтинэн командировкаҕа көтүөхтээх этэ. Кини идэтинэн Саха сирин барытын кэрийбитэ. Ол иһин бастаан утаа, сатаан кыаллыбат диэбитэ, онтон рейсэ уларыйан, хойутаан даҕаны буоллар, Костикпыт илим тутуурдаах, өтүк харалаах кэпэн барыбытын шашлыһынан, ону тэнэ олус миннигэс ылау астаан күндүлээбитэ. Ким билэ баарай, бүтэһик көрсүүһүбүт буоларын?

Костикпыт хаартыскаҕа түһэринэн сөбүлээн дьарыктанар буолбут этэ. Командировкаларга сылдьан айылҕа кэрэ көстүүтүн, ураты түгэнири табан түһэрэр. Көрсүүһүлэр ахсын кини фотоаппаратын тутта сылдьара. Ойнуу түгэниртэн биридэрэ — 2019 с. олуһууга куорат пааркатыгар этэ. Мустубут оҕолору дэлби күллэрэн, дьиннээх эмоциялары хаартыскаҕа хатаабыта билиһнэ диэри үтүө өйдөбүл буолан сүрэхпитигэр сылдьыаҕа. Доҕорбут холку майгылаах, ураты киэн өйдөөх-санаалаах этэ. Кинини кытта араас тизмэҕэ барытыгар уопсай тыл булан кэлсэтэрбит, суба-ама биэрэрэ. Ити курдук күндүтүк саныыр үөлээннээхпит барыбытын түмэрэ. Аан дойдуга үрдүнэн бүрүүкээбит ыарахан ыарыы билиһи доҕорбутун күн сириттэн илдьэ барытын итэҕэйбиппит, ылыммалпыт... Санаабытыгар күлэн-үөрэн кириэн кэлиэ диян кэтэһэр курдуктук...

Билиһинин тэнэ дириң кутурбаммын тиздэллэр: **Толя Федоров - Смоленский** куоракка оҕолор, биридэ үөрэммит доҕоро, аймаҕа: "Этэ моя личная трагедия. До сих пор не могу употребить слово «Был» в отношении Кости. Мы дружили с детства лет. С самого младшего возраста. Родственники,

одноклассники, друзья. Костя — спортсмен, победитель. При этом чуткий и отзывчивый человек. Сенокос вместе, соревнования вместе, личные разговоры тоже вместе. Нелзя вспомнить его грустным или унылым... Недавно видел его во сне буквально несколько ночей назад. Он привычно улыбался... Сказал, что: "Все хорошо и только теперь началась у него настоящая жизнь". Я в это искренне верю..."

К.М. Екечьямова — кылаас салайааччыта: "2004 сыллаахха учуутал идэтин баһылаан, Мугудай нэһилигэр үлэим кэлбитим. Мизэ 7, 8, 10, 11 кылаастары талларбыттар. Онтон мин кылаас салайааччытын быһытынан, бастаан, 7 кылаастары ылбытым. Онтон кылаастарын салайааччыта төннөн кэлбитигэр, 10 "Б" кылааһы ылбытым. Физико-математический уонна гуманитарнай диян икки хайыскаҕа араарбылпыт. 15 оҕо мин хайыскабын талан үөрэти саҕалаабылпыт. Олус талваннаах, сипит өйдөөх-санаалаах оҕолорго түбэспиппиттэн билигин да, инникитин да кизн туттум дии саныыбын. Бу выпуск бары наһаа түмүкүлээх, доҕордуу, өрүү бэйэ-бэйэлэригэр көмөлөсүһэр этилэрэ, билигин да өрүү биридэрэ.

Бу оҕолортон кими да чорбоппокко, барыларын тустуһунан үтүө тылы төһө баҕарар кэпсэхпин сөп. Мин бүгүн кылааспыт лидерин, кизн туттар оҕом, Костик туһунан кэпсэхпин баҕарабын...

Кэлээт, олимпиадаҕа бэлэмнээбитинэн барыбыт, онно математикаҕа ситиһиллээх оҕолору түмэн дьарыктаабытым. Костик барыны-бары интэриһиргиирэ тутта көстүбүтэ. Биридэн биир ыарахан соруудахтары көрдөөн туран суоттуура, өйдөөбөтөбүн дьынарддаахтык хасыһан туран үөрэтэрэ. Улуус олимпиадатыгар ол да иһин ситиһиллэммитэ, бастыһанар ахсааннарыгар кириэрэ. Салгыы научнай-практической кэмпиризмсийэҕэ кыттардыы былааннааммыпыт даҕаны, кини "Орленок" кулууп иитиллээччигэ буолан, олох солото суоһунан: "Икки куобаҕы сатаан тэҥинэн өлөрүө суохпун, — диян эппизинэстээхтик аххаастаммыта.

Кылааска култуурунай-маассабай тэрээһини салайар этэ, творческой дууһалаах буолан барыны бары сэргиэрэ, саныны боруобалаан көрөрө, ханан да, тухтан да толлон турбат этэ. Выпунуһунан кэнсиэр туруорар этибит, онно Иван Сивцев брейж-дэнс үлүүнү туруорбута. "Орленокка" сылдьар уолаттар бары да кыаналлара, киһи астыныах, атахтарын таах үөһэ өрүтэ табыллылларэ.

Костик айылбаттан тэтиһнэх этэ, туох да ыарахаттартан толлубата, субуотунуука, бары үлэҕэ бастыҥ көбүлээччи кини этэ. Сорох табаарыстар холтууралаан дьылларигэр бараары гынахтарына, буйуара, холлобур буолара.

"Снежный барс" күрэххэ бараары, Иван Степанович барыларын эрдэттэн дьарыктыыра, ону биридэ уруктан уолаттары биир-биир көнүлүлэттэ, мин уолаттарым хайдах ыталларын көрөрү, манаан турдум, ону Костик: «Эн боруобалаан көрбөккүн дуо, Кыдана Михайловна?», — диэбитэ. Ону толлон турбакка, сылы табан, олус соһутан турардаахпын. Онтон ыла сыал ытарга үөрэнэн, өрөстүүбүтүк күрэхтэһиитигэр хамаанданан 3-с мизэ, биридмилээн бастыыр иһин 10 бастыҥ иһигэр кириэн турардаахпын. Онно Костик эппэтэҕэ буоллар, кэлин ити көрүннэ холонон көрүө эбитим дуу, суоҕа дуу... Киһи оҕолтон да үөрэнэн сөп эбит диян онно өйдөбүтүм, Костик успуорт маастарыгар хандьыдаат нурматын топорбута. Бултуурун олус сөбүлүүрэ. Биридэ экзэммэнгэ бэлэмнэнэ оҕолор, оскуолабыт иннигэр баар күөлгэ куустар түспүттэрин көрөн, бары таһырдыа сүүрбүттэрэ, онуоха Кузьма Дмитриевич уолаттары батыһыннаран илдьэн, куобаастары табан турардаахтар. Астынан аҕай кэлбиттэрэ билигин да харахлар көстөр.

Оскуоланы бүтэрэригэр, биир кэлим экзэммэнэрин үрдүк баалга туттаран, Новосибирский куоракка сөбүлүүр идэтигэр үөрэххэ кирибитэ. Онтон дьонугар чугаһаан, куоракка көһөртөрөн, үөрэбин ситиһиллээхтик бүтэрэн, Саха Сирин биир ғына кэрийэн үлэһини сылдьыта. Ол сылдьан, сирин-дойдуну олус үчүгэйдик хаартыскаҕа түһэрэр этэ.

Олорун үгэнигэр сылдьан, бу хамсык ыарыттан быстах дьылбаламмыта олус холлоппоох... Билигин да итэҕэйбиппин, санаабыр өрүү аттыбытыгар баар курдук... Эн сырдык, ыраас дууһан ырайа көптүтэ буолуо диян эргилээхпин... Эн салҕаабытаахын бырааттарын,

балыстарын, табаарыстарын, доҕотторун, төрөппүттэрин салгыатара диян эргилээхпин... Быдан дьылларга быраһаай, күндү, мааны үөрэнээччим..."

К.Н. Абрамов — информатика учуутала: "Оскуолаҕа үөрэнэр кэмигэр кинини сөбүлээн, таптаан «Костик» диян ыһыарбыт. Үөрэнэ сылдьан бэйэтин бэрээдэктээх, үөрэбэр кыһамнылаах үөрэнээччи быһытынан көрдөрбүтэ. Ахтылбынай уопастыбанньык, ыспарсымыан. Субуотунуукаларга, атын да үлэлэргэ, ким хайа иннинэ кэпэн тэрийбитинэн, үлэлээбитинэн баранчы. Күүстээх, бэйэтин кыанар буолан, ханнык да үлэттэн иннэн-толлон турбат, кыайгас үлэһит этэ. Эрэллээх доҕор, үчүгэй табаарыс. Бөдөн-садан көрүннээҕэ, сымнаҕас, эйгээс, амарах майгылаах, үчүгэй санаалаах, үтүө киһи этэ.

Костик мэлдьи, туох да кэтэх санаата суох, көнөтүнэн сылдьара, дьонго барытыгар биир тэн үтүө сыһыаннааҕа, кимикээ баҕарар куруутун көмөлөһөргө бэлэм буолара, ол иһин биридэ үөрэнэр оҕолору, табаарыстара, Костик сөбүлүүллэрэ, киһизэх тардыһаллара.

Хаартыскаҕа, видеоҕа түһэринэн умсугуйан дьарыктааммыта, нэһиликэ ыһахтарыгар, атын да дьаһалларыгар фотоаппаратынан, видеотынан түһэрэ сылдьарын үгүстүк көрөрүм.

Костик туһунан сырдык, ыраас өйдөбүл билиһи өйбүтүгэр-санаабытыгар, сүрэхпитигэр куруутун баар буолуоҕа.

В.И. Неустроев — физика учуутала: "Күн сиригэр чөлүһүн, этэннэ оҕолор үлүүн үйэһини — хаһ биридди киһизэх тиксикбат дьол, дьылга анаабыт дьолон балаҕа. Хомойуох иһин, коронавирус ыарыы аан дойдуга үрдүнэн өрө туран, уһунуу оҕолуох дьоммутун, саастарыттан тутулуга суох, кими да аһыммакка орто дойдуттан илдьэ барар.

Үөрэнээччим Костя Аммосов ити ыарыыга халтаран, олус эдэр сааһыгар күн сириттэн бараахтаата. Элбэҕи оноруктаах, айахтаах, тутуоктаах, ыал буолан аҕа үлүүн салгыахтаах, саха аймаҕы элбэтээхтээх киһи...

Оскуолаҕа үөрэнэр сылларыгар бэрээдэктээх, ордук точнай предметтарга ситиһиллээх этэ. Оскуола кэнниттэн үрдүк үөрэххэ кириэн, идэ ылап, үлэлээн, бэйэтин саастылаахтарын кытта олохо хаамсан испитэ...

Кини туһунан сырдык өйдөбүлүм итинник. Өйбөр-санаабыр хаалыаҕа..."

Матрена Николаевна Пермякова — үөрэппит учуутала:

Костя оскуолаҕа наар «4», «5» сыанаҕа үөрэммитэ, бастыҥ ыспарсымыан, уопастыбанньык, кылаас лидерэ этэ. Кылааска ылыннарарылаах тыллааҕа, үлэҕэ, үөрэххэ көбүлүүр сатабылынан, үтүө майгытынан оҕолорго куруук холлобур буолара, тэрийэр, салайар дьосурдааҕа. Киһи быһытынан чизинэй, бэрээдэктээх, эппит тылыгар турар буолан, оҕолор кинини ордук убаастыылара. Оскуолаҕа үөрэнэр сылларыгар И.С. Захаров салайааччылаах «Орленок» байыаннай-патриотической кулутка дьарыктанан, улуустааҕы, өрөспүүбүлүкэтээҕи, бүтүн Араассыйагаары байыаннай — ыспартыбынай оонньуулар хас да төгүлүккэ кыайылааҕа, призера. 2005 с. оскуоланы бүтэрэр сылыгар, Костя успуорка бастыҥ ситиһиллэрин иһин улуус баһылыгын харыйатыгар «Сыл бастыҥ ыспарсымыана» анал ааты ылбыта, 2006 с. үөрэххэ ситиһиллэрин иһин В.Г. Г.К. Макаровтар дьиз кэргэн бириэмийэлэрин стипендиатынан буолбута.

Кини үөрэбин бүтэрэн, үлэһит буолан баран биридэ эмэ көрсө түстэхпитинэ, мэлдьи үөрэ-көтө көрсөн истинник, набыллык кэлсэтэрэ, үлэтин-хамнаһын туһунан кэпсирэ.

Күндү үөрэнээччи Костя сырдык мөсүүнэ, үтүө майгыта, дьонго истин сыһыана, оҕолор аастыт олоҕо мэлдьи билиһи сүрэхпитигэр тыыннаах хаалыаҕа. Кини сырдык аатын өйдүү-саныы сылдьыахпыт.

Истин доҕорбут, үтүө сөбүлүппит, кизн туттар киһибит, сатабыллаах түмэччибит — Костикпыт билиһини кытары өрүү өйбүтүгэр-сүрэхпитигэр баар буолуоҕа, мэлдьи биридэ сылдьыаҕа. Быдан дьылларга бырастымы...

Д.Д. Красильников аатынан Мугудай орто оскуолатын 2006 с. биридэ бүтэрбит доҕотторо — 47 выпуск.

Хатылы нэһилигэтин олохтооҕо, өр сылларга Хатылы нэһилигэтин тыа хаһаайыстыбатын сайдыытыгар үлэлээбит

ЗАХАРОВА Елена Ивановна үлүүн ыарахан ыарыһтан олохтон туораабытынан, оҕолоругар Елизарга, Любаҕа, Иванна, Сергейга, күтүөтүгэр, кийииттэригэр, сизнэригэр бары аймахтарыгар дириң кутурбаммытын тиздэбит. **Хатылы нэһилигэтин дьаһалтата.**

Болтоноттон төрүттээх ытыктыыр таайыт **ЕГОРОВ Дмитрий Егорович** ыарахан ыарыһтан олохтон туораабытынан, санаспытыгар Александра Петровнаҕа, оҕолоругар Аркадийга, Таняҕа, биридэ төрөбүт быраатыгар Захар Егоровичка, санаспытыгар Анисия Афанасьевнаҕа, Сергейга, Кешаҕа, Майяҕа, санаспытыгар Дария Семеновнаҕа дириң кутурбаммытын тиздэбит. **Красильниковтар, Дьокуускайтан, Хатылыттан, Чурапчыттан бары Новгородовтар, Сунхалыровтар.**

БИЛЛЭРИИ / ОБЪЯВЛЕНИЕ

Роман Петрович Кардашевский аатыгар Одьулуун коллеһын бүтэрбитин туһулуур диплом сүттэ. Ким булбут маннаа иһин төнүннөрүтүгэр көрдөһөбүт. **Билсэр тел: 8964-417-36-34.**

Марина Ивановна Толстоухова аатыгар бэрлиһит Мугудай орто оскуолатын 2015 с. бүтэрбитин туһулуур аттестат сүлүтүнэн, дьингэ суһунан аабыллар.

Сылан нэһилигиттэн төрүттээх бирид дойдулаахпыт, Чурапчы улууһун Бочуоттаах олохтооҕо

МАКАРОВ Семен Петрович ыарахан ыалдьан олохтон туораабытынан, чугас дьонугар, аймахтарыгар дириң кутурбаммытын тиздэбит.

Чурапчы улууһун дьаһалтата, дьокутааттарын Сэбиэтэ.

Кутурбаммын тиздэллэр: ытыктыыр таайдар, Чурапчы улууһун уонна Сылан нэһилигэтин Бочуоттаах гражданина Макаров Семен Петрович ыарахан ыарыһтан олохтон туораабытынан, уолаттарыгар, кийииттэригэр, сизнэригэр Сылантан Прохоровичтар, Чурапчыттан А. П. Макаров.

Күндүтүк саныыр, биридэ алтыспыт үөлээннээхтэрэ, оройуон экономикатын сайыннарыыга араас улахан үлэлэргэ — солхуос дириэктэринэн, Райсэбиэт исполкомун бэрээдэктээгинэн, райком сэкиртээринэн үлэлээбит, кизн туттар доҕордору Макаров Семен Петрович ыарахан ыарыһтан олохтон туораабытынан, дьиз кэргэннэр, бары аймахтарыгар 1961с. Чурапчы орто оскуолатын выпускниктара.

Бирид дойдулаахтара, ытык-мааны кырдыаҕастара, Саха Өрөспүүбүлүкэтин тыа хаһаайыстыбатын үтүөлээх үлэһитэ, Труданский килбизин" бэлэз хаһаайына, Чурапчы улууһун уонна

Сылан нэһилигэтин Бочуоттаах олохтооҕо Макаров Семен Петрович ыарахан ыалдьан олохтон туораабытынан, уолаттарыгар, кийииттэригэр, сизнэригэр, биридэ төрөбүт эдийиһигэр Дария Петровнаҕа, кини дьиз кэргэннэр, бары чугас дьонугар биридэ үлэлээбит кэллээһинэрэ, бэтэрээнэр.

Сылан нэһилигэтин ытык киһитэ, "Труданский килбизин" бэлэз хаһаайына, СӨ тыа хаһаайыстыбатын үтүөлээх үлэһитэ, Сылан нэһилигэтин, Чурапчы улууһун Бочуоттаах олохтооҕо Макаров Семен Петрович ыарахан ыарыһтан олохтон туораабытынан, оҕолоругар, сизнэригэр, чугас аймахтарыгар Сылан нэһилигэтин култуураҕа үлэһиттэрэ, бэтэрээннэрэ.

Чурапчы улууһун уонна Сылан нэһилигэтин Бочуоттаах олохтооҕо, ытык-мааны кырдыаҕас Макаров Семен Петрович ыалдьан олохтон туораабытынан, эдийиһигэр Дария Петровна Кладинаҕа, уолаттарыгар, кийииттэригэр, сизнэригэр, аймахтарыгар Дьокуускайтан Василина Ермолаева, Акулина Колодезниковна дьиз кэргэттэрэ.

Күндүтүк саныыр, ытыктыыр таайдар Макаров Семен Петрович ыарахан ыарыһтан олохтон туораабытынан, оҕолоругар, кийииттэригэр, сизнэригэр, ытыктыыр эдийиһигэр Дария Петровна Кладинаҕа, кини дьиз кэргэннэр, чугас аймахтарыгар Пермяковтар, Легентейдөр, Николай Дмитриевич оҕолору, сизнэригэр.

Эбэрдэлиибит!

Мырылаттан төрүттүгү Дьоккуускай куорат олохтообит, ыкса ыалбын, күндү үлээннээхтин Валентина Александровна ПОПОВАНЫ 77 саахын туолбут үөрүүгүз кунгунан илтишк-истинник эбэрдэлиибит!

Эйбэж бабарабын саха алмааныны кытаанах доруобуйаны, оолорун, сизнэриг таптаптарыгар унуттанам, бааллохтук олор! Дьэз кэргэнгэ этэнгэ буолууну бабарабын.

Эбэрдэни кытта Мырылаттан Нина Николаевна.

САНА ОЛОХ

2022 СЫЛ БАСТАКЫ АНААРЫГАР СУРУТАРГА ТИЭТЭЙН

Почта нөнгө сурутуу - 467, 34 солк.

Альтернативнай

(эрэдэксийэттэн кэлэн ылыы) - 420 солк.

Чурапчы хаһыатын СУРУТ! ААХ! СЭРГЭЭ!

Дойдун тыынынан уауттан!

--- КЭРИЭСТЭБИЛЭР ---

Күндү абабыт сүрэхпитигэр мэлдьи тыыннаах...

Күндү кэргэним, үс оҕо амаар аҕата, түөрт сизн эйбэс эһэтэ Потапов Егор Иванович орто дойдуттан барбыта бу дьыл, сэттинньи 22 күнгүр 40 хонуга туолла.

Биһиги аҕабыт 1954с. алтынньы 16 күнгүр Хайахсыкка Иван Константинович уонна Мария Родионовна Потаповтар дьэз кэргэннэригэр төрдүс оҕонун күн сирин көрбүтэ. Оҕо сааһа Хайахсыкка аастыла. 1962-1971 сылларга бастакы кылаасан ахсыска диэри Хайахсыт оҕуопатыгар үөрөмүтэ. Онтон Дирин оҕуопатыгар үөрэнэн, оҕуопатын 1973с. бүтэрбитэ.

Төрдүс кылаас кэнниттэн аҕатынан Эрилик Эристиин аатынан солхуоска саһыл ферматыгар балыктаан күнүн хамнас аахсыбыта. Онтон нөнгө сылыгар, оҕу мунун кыһайар аатыран, оҕу ситэстэчинэн Мэнэри үрөсөр от звенотугар барбыта. 8-9-с кылаастарга толорууга суох механизированнай звенога ыдамаһынан тийэ үлэстэбитэ. 10-с кылаас кэнниттэн права ылан, ДТ-75 тыраахтарынан от мустарааччы, ылын от тизэстэчи быһыытынан үлэстэбитэ.

1974-1976 сс. аармыйага сулууспалаан кэлэн баран, Хоптоҕо отделениетыгар тыраахтарыстаабыта. 1978-1980 сс. Өлүкүмүтэҕи техникумга мэхээнньик идэтигэр үөрөмүтэ. Үөрөһүн бүтөрүн, Хадаар нэһилиэгэр икки сыл мэхээнньиктин үлэстэбитэ. Салгы Дирингэ автомэхээнньик сибидиссэй мастарыскайын солбуйан, тизиниһэ сэрэхтээх буолуу инженеринэн, ОПТУ Дирингэҕи филиалыгар учууталынан үлэстэбитэ. Онтон солхуоска кэлэн, аренднай звенолар тизиниһэлэригэр мэхээнньиктэбитэ, акспедитордаабыта. Солхуос

ыһыллыбытын кэнниттэн бурдук звенотугар үлэстэбитэ. Онно сылдьан, 1994 с. Парасковья Алексеевнанын ыал буолан үс кыыс оҕолоруммута. Кэргэн дьыссаакка итэстэчинэн үлэстэн бизнсийэз тахсыбыта. 2005 сылтан «Хопто» баһынай хаһаайыстыба баһылыгынан буолбута, 2012 сылга диэри үлэстэбитэ. Үрдүк көрдөрүүлээх, ситиһилээх үлэти сыаналанан, «СӨ тыа хаһаайыстыбатыгар туйгуна» бэлиэһин наҕараадалаабыта.

Аҕабыт ханнык бабара үлэҕэ ис сүрэхтэн ылан үлэтир. Тыйаатыр артыыһа, аҕалар субэриин бэрэсэдээтэлэ этэ. Аҕалар күрэхтэрин бастааһын кини саҕалаабыта. Хоптоҕо нэһилиэгин дьоккуатаатынан икки төгүл талыллыбыта. Уолсастыбаннай үлэҕэ, араас дьаһалларга көхтөөхтүк кытарын, ситиһилээх үлэтин-хамнаһын үгүс грамоталар, бэлиэлэр, дипломнар, анал ааттар туоһулууллар.

Тапан ылыт идэтин дэгиттэр баһылаабыт буолан, дьоккуо куруук көмөлөһө сылдыра. Тизиниһэ өрөмүөнүлүүрүн олус сөбүлүүр. Сүүрү кыабыттан тахсыбыт, алдыаммыт маасынаны танан онорон сүүрдэрэ, чугас ыалларбыт бары кэлэн сүбэлэтэр-амалатар буолаллара.

Биһиги аҕабыт, көнө, элэжэй майгылаах, эйбэс, кэспэтиннэн буолан, дьону кытта уолсай тылы түргэнник булара, элбэх истин табаарыстааба. Чугас дьонугар олус кыһамнылааба, мэлдьи өйөбүл, тирэх буолар киһибит этэ. Кыргыттарбыт идэлээх үлэһит буолбуттарыгар аҕабыт оруола улахан. Эһэ буолар дьолун билэн,

сизнэригэр күнэ-ыйа тахсара. Кинилэри бүүбэйдэһэн үөрэрэ-көтөрө. Киниэ суох

туох да быһаарыллыбата, үчүгэй хаһаайын,

оҕолорун туһугар кыһамнылаах аҕа этэ.

Ийэбитинэн куруук от-мас бары үлэтигэр өрүү биһигэ сүбэлэһчүлэр. Биһигини, оҕолорун, кыра эрдэхпитигэр үлэҕэ үөрэтэрэ, илдьэ сылдыра. Үөрэхпитигэр кыһаллан туран көмөлөһөрө, тугу билэрин-көрөрүн барытын үөрэтэрэ, сүбэлитэр-амалыра. Куруук кыһалла, бүүбэйдии сылдыр дурдабыт-хаахыт этэ. Оҕом наар «эһэз Дьөгүрдээххэ хоно барыаах» диэнни, эһэтин саныыр-ахтар. Аҕабыт сизнэрин өрүү таптаан дьэстэһи, тэнгэ оонньоһо сылдыра. «Кырдыаһы кытта кырдыаһа, оҕону кытта оҕо» диэн биһиги аҕабытын этиэххэ сөбө буолуо. Сир аһыгар чочунаахтан саҕалаан, дьэз кэргэнин уонна дьөгүлэрибиз илдьэр этэ.

Аан дойдуну аймаабыт сидиһигэр ыарыы биһигиттэн аҕабытын арааран илдьэ барбыта хомолтолоох, кыһылаах. Дьылга хаан оһоһуута ыарахан буолан биһигэ. Аҕабыт барахсан есөө да олох олохтооһа этэ...

Күндү аҕабытын сүтэрбит ыарахан кэммитигэр күүс-көмө буолбут аҕабыт биһигэ төрөөбүттэригэр, доһотторугар, чугас дьоммутугар, бары кылааһынныктарбытыгар, чугас ыалларбытыгар, тэриптэ кэлэктипиттэригэр, түөлбөбитигэр истин махталбытын тиздэбит.

Таптаппах кэргэним, аҕабыт, эһэбит, эи сыддык мөссүөнүгү биһиги өйбүтүгэр-сүрэхпитигэр мэлдьи тыыннаах буолуоса...

Быдан дьылларга бырастыы...

Кэргэнэ, кыргытара, сизнэһэр, күтүөттэрэ.

Эйигин ахтыахпыт, суохтуохпут...

үлэһит олобун-дьаһабын биэс тарбаҕын курдук билэрэ. Барытыгар сөптөөх быһаарыы ылынан, тэрийэн-дьаһаан, дьон өйүн - санаатын биһи сылга-сорука түмүтэ, производство үрдүк көрдөрүүлэрин ситиспитэ. Дьон-сэргэ нус-хас олобун тэрийбитэ, нэһилиэк сайдыытын түстэбитэ.

Эдэркээн исписэлиис Сыланна мэхээнньиктин үлэһити кэмигэр мэхээнньиктэрдэри кытта уолсай тылы буолан, бэйэтин тула түмүтэ. Кини үлэһиттэргэ чугас сыһааннааба, болломтолооҕо, үлэҕэ сиздээх ирдэбиллээҕэ. Ол үтүө хаачыстыбаларын билиһингэ диэри уос номоҕо ынан кэспэнэр, иһирэх тылынан ахтыллар. Ол кэмнэргэ тизиниһэ саахалланан, алдынан-кэһэнэн тохтоон турбута суоҕа. Тизийи-таһыы, от - бурдук үлэти буоллун - барыта кэмигэр түргэнник быһаарыллара, үлэ күөстүү оруйара. Отделение, солхуос салааһыннынан үлэһити сылдьан, эдэр исписэлиискэ итэһэйэрэ, үлэни салайарыгар көнүл биһэрэрэ, онук киниттэн тэнинэн ирдирэрэ. Ол - кини биһи ураты өрүтэ этэ.

1980-1985 сылларга ССКП Чурапчытаагы райкомун 2 сэкирэтэринэн, оройун Сэбиэтин исполкомун бэрэсэдээтэлинэн үлэстэбитэ.

1987-1991с. Саха АССР Госагропром, салгы Тыа хаһаайыстыбатын министриэтибэтигэр механизация отделын салайбыта.

1992-1996 сылларга, олох тутуҕа упарыйар-тэлэрийэр, сүөһү-ас айманар, сир-дойду үлэһиттэр кэмигэр, Семен Петрович Сылан нэһилиэгин баһылыгынан үлэстэбитэ, дойдутун дьонугар-сэргэтигэр суон дурда, халыт хааха буолбута. Ол курдук, кини дьону өйдөтөн, балаһыаньаны быһааран, үс учаастактаах улахан нэһилиэк ыһыллан, айманан хаалбатаба. Бары онуларын булан түмээн, саналы тыын ылан, салгы сайдыы суолугар үктэммитэ. Ити кэмнэ Семен Петрович төһөлөөх өй-санаа мөхкүөрүгэр, араас түгэннэргэ кыбыллыыга сылдыбытын

бэйэтэ эрэ билэн эрдэс... Маныаха кини удьуорунан бэриллэбит салайар үлэҕэ талаана, саҕабыла, улахан уопута, кизг билиһит-көрүүтэ, эдэригэр олоһурут халбанаабаат ирдэбилэ, дойдутун кэскилин туһугар тулхадыйбат санаата тирэх буоллаба.

1997 сылтан Тыа хаһаайыстыбатын министриэтибэтигэр каадыры кытта үлэҕэ отдел начаалынныгынан, АПК үлэһиттэригэр эбии үөрөҕү ылар оҕуопу дириэктэринэн, салгы үөрөтөр - курсовой кэмбинээт дириэктэринэн үлэстэбитэ. Семен Петровичи, үлэстэбит ханнык бабара тэриптэтигэр, тус суолун-ийин хаалларбыт, тух баар олобун, өйүн-санаатын, билиитин-көрүүтүн - барытын тыа сирин сайдыытыгар, тыа дьонун уйгулаах олобун туһугар анаабыт салайааччы быһыытынан билиһэллэр. Кини аҕата, үйэтин тухары холкуоһу салайыт Петр Иванович Макаров - Тойон Бүтүр: «Салайааччы бэйэтигэр үрдүк көрдөбүллээх буолуохтаах, очобуна эрэ дьонно туһалаабыт оноруоса» - диэн үгүстүк эпит тылларын олобун тухары тутуһан кэлбитин этэрэ.

Семен Петрович кэргэнинэн Ольга Саввичнаһын дьоллоохтук олорбуттара, үс уолаттарын, мааны кийиитэрин, сизнэрин таптаппарынан угуттаммытара. Макаровтар таптаһы, истин сыһыаны, ытыктабылы өрө тутан, танара оностон, кэрэ кэлээн, дьонун холобур буолар олоһу олордулар.

Күндүтүк саныыр, ытыктыр Макаров Семен Петрович холобур буолар сырдык олобун терептүт оҕолоро, сизнэһэр уонна таптаппах Бэрэтин Дьон, ыччаттара салгыахтара...Быдан дьылларга быраһаай...

Сылан нэһилиэгин дьаһалтата, Бэрэ түөлбө олохтоохторо, бэтэрээннэрин сэбиэтэ.

Ген. дириэктэр - Н.М. СТРУЧКОВА.
Гд.эрадактэр - Л.В. ГОРОХОВА.
Шеф-эрадактэр - Е.Г. МАКАРИНСКАЯ.
1-кы категориялаах эрадактэр - А.Н. ЗАХАРОВА.
2-с категориялаах эрадактэр - А.М. СПЕЦЦОВ.
Корреспондентер - М.В. ПЕТРОВА, С.А. ЖЕНДРИНСКЭЙ.
Худ.эрадактэр - Л.С. ПОПОВА.
Бэһэттэстэчи - Ф.А. ПРОТОДЬЯКОНОВ.

Тэрийэн таһаараччылар: СӨ Ырабыллыыстыбата, Саха Өрөспүүбүтүтэтигэр «Санаа Олох» Оударыстыбанай автономнай тархытатэ.
677000, Дьоккуускай к., Ордонниһэ уул. 31, 124 нөб.
телефакс: (411-2) 34-33-17 e-mail: sanaloch@mail.ru.
Российскай Федерация Россиянааһор СӨ салалтыгар
2020 с. бос ыйын 3 күмүр регистрацияламмыт нүмүрө
- ПИ №ТУ14-00559.

Эрдэстэҕи адырыһа:
678670, Чурапчы сал., Карп Маркс уул. 26 "а".
Телефоннарбит:
эрадактэр - 41-332.
отделлар - 41-265.
E-mail: sanaloch@mail.ru,
сайт: sanaloch.ru,
Instagram: @sanaloch

Бөчөккө саҕаас: № 68 (11821)
Күмүд: 2 бэл. лине
Ахсааны 1200. Хаһыат сыһына: 20
Даннер ордор элбикер санаа редакция
караһааһар элбикер санаа редакция
бүтүтүтэ. Сүрүн ыһааһар кыһаар
караһааһар элбикер санаа редакция
бүтүтүтэ.

Хаһыат бөчөккө бэриллэр графика: 16 ч 00 м. Бөчөккө бэриллинэ: 16 ч 00 м. «Саха-сэт» автономнай тархытатэтигэр «Санаа Олох» хаһыат эрадаксийэтигэр 25.11.2021 с. оһоһта бэһэттэһэнэ.

Типография адырыһа: 678670, Чурапчы сал., Карп Маркс уул. 26 "а". Индекс: ПИ94. Хаһыат нэһилиэгэ биирдэ: бэһэттэһэ таһар.